СВОБОДА

Пам'ятаймо про Україну!

Видає Український Народний Союз — SVOBODA — Published by the Ukrainian National Association

ЦІНА $1.00 | РАЗ НА ТИЖДЕНЬ | ONCE A WEEK | PRICE $1.00

РІК CXIII | П'ЯТНИЦЯ, 3 ЛИСТОПАДА 2006 РОКУ | ЧИСЛО 44 | VOL. CXIII | NOVEMBER 3, 2006 | No. 44

Незабутній Листопад

О, незабутній листопад!
Пройдуть літа, пройдуть віки,
А ти стоятимеш над нами,
Як тінь Господньої руки.

Роман Купчинський

До населеня міста Львова!
Українська Держава

Проклямація Української Національної Ради від 1 листопада 1918 року

ЛЬВІВ. — 1 листопада громадськість Львова відзначила 88-му річницю створення Західньо-Української Народної Республіки. З нагоди Листопадового зриву на Личаківському цвинтарі на могилах польських і українських вояків, а на Янівському цвинтарі – на могилах Січових Стрільців були покладені свіжі квіти і запалені свічки.

88 років тому - в ніч з 31 жовтня на 1 листопада - українські військові підрозділи встановили контролю над Львовом. Мешканці міста, які напередодні лягали спати підданими Австро-Угорської імперії, вранці прокинулися громадянами Західньо-Української держави. 1 листопада 1918 року до Львова мала прибути Польська ліквідаційна комісія, щоб встановити польську владу. Однак, о четвертій ранку цього дня молоді українські військовики здійснили збройне захоплення влади в місті Лева.

16 жовтня 1918 року австрійський імператор Карл I оголосив у Відні про перетворення Австро-Угорської імперії на федеративну державу. 18 жовтня українські депутати австрійського парляменту і Галицького та Буковинського сеймів зформували у Львові Українську Національну Раду. Наступного дня вона заявила про створення української держави у складі Буковини, Закарпаття і Галичини. Натомість у Кракові польські політики створили Польську ліквідаційну комісію, яка мала 1 листопада перебрати у Львові владу в австрійського намісника Галичини. Української держави не визнав

(Закінчення на стор. 3)

Прем'єр України хоче залишити в Криму фльоту Росії

ПАРСИПАНІ, Н. Дж. – 30 жовтня прем'єр-міністер України Віктор Янукович на зустрічі з пресою дав зрозуміти, що не виключає можливості продовження перебування Чорноморської фльоти (ЧФ) Росії на території України після закінчення терміну угоди в 2017 році. Він також повідомив, що виступає проти пов'язування ціни на газ для України з ціною оренди за базування ЧФ в Криму. „Інколи політики бажають заводити будь-які питання в той бік, в якому цікаво шукати інтригу. Уряд України не братиме участь в інтригах", – сказав він.

Намір В. Януковича зберегти російську фльоту в Україні на довший час викликав критичні зауваження представників влади. „Продовження договору про тимчасове перебування Чорноморської фльоти Російської Федерації на території України суперечить Конституції", – заявив перший заступник міністра закордонних справ України Володимир Огризко.

„У Конституції є чітке положення про те, що на території України не можуть розташовуватися чужоземні військові бази", – зазначив він. Для ЧФ РФ, що на той час уже базувалася на території України, було зроблено виняток.

„Не думаю, що знайдеться 300 депутатів ВР України будь-якого скликання – цього або наступного, які зможуть змінити Конституцію під потреби фльоти або якогось іншого військового об'єднання. Тоді це буде парлямент малоросійської губернії, а не незалежної держави", – сказав В. Огризко.

Президент Віктор Ющенко на пресовій конференції у Харкові 1 листопада заявив про неможливість продовження терміну перебування Чорноморської фльоти Росії на території України після 2017 року. „Конституція не передбачає розміщення на території України чужоземних баз. Крапка", – сказав він.

Водночас навколо знаходження ЧФ Росії в Україні є проблеми. Досі триває протистояння з приводу морських маяків та інших навігаційних об'єктів довкола півострова Крим, які не передані Україні. Україна несе відповідальність за безпеку в акваторії Чорного моря, але без навіґаційного обладнання робити це не може. Проблемою є використання радіочастот, певних ділянок землі, нерухомости. Наразі Росія на поспішає до співпраці з вирішення цих проблем.

За матеріялами ЗМІ

Битва за базар – ще одна провокація Росії

ПАРСИПАНІ, Н. Дж. – Провідні інформаційні аґентства світу подали докладні інформації і світлини про побоїще на дніпропетровському базарі „Озерка". 30 жовтня близько 150 озброєних осіб спробували захопити центральний базар міста. Нападники використали вибухівки, залізну арматуру та зброю травматичної дії. Охорона ринку чинила опір нападникам. За 15 хвилин на місце події прибули працівники міліції, підрозділу „Беркут" і внутрішніх військ, застосували спеціяльні засоби й затримали на місці десятьох невідомих. Решта встигли залишити територію ринку „Озерка". Від поранень з пневматичної зброї постраждали двоє співробітників „Беркута". У прилеглому до базару районі міста працівники міліції затримали ще близько 80 нападників, у яких вилучили 12 одиниць зброї травматичної дії. Наразі УМВД области створило спеціяльну групу для проведення розслідування.

Яка ж причина конфлікту? З минулого року за право власности на базар „Озерка" сперечаються колективне підприємство „Центральний ринок" і товариство „Дніпропетровський центральний ринок". Ще влітку 2004 року Фонд державного майна України продав базар за 50 млн. гривень підприємству „РегіонОптСервіс", яке пов'язують з російським підприємцем Максимом Курочкіним. Проте на початку 2005 року умови конкурсу та сам продаж було оскаржено у судах конкурентами з дніпропетровської фінансово-промислової групи „Приват". Фонд державного майна повернув базар у державну власність. Упродовж 2005 року базар фактично контролювали представники групи „Приват". Останній штурм базару місцеві спостерігачі пов'язують з черговою спробою російського капіталу повернути ринок під свою контролю.

„Озерецьке побоїще" – так газета „Україна молода" назвала репортаж про спробу збройного захоплення базару "Озерка": „Кремезні хлопці, одягнені по-спортивному та в стилі „мілітарі", висипали з автобусів й відразу пішли на штурм. За офіційною інформацією дніпропетровської міліції, їх було півтори сотні, за неофіційними даними з правоохоронних джерел – ледь не п'ять сотень! Бойовики стрімко проникли на територію ринку й почали відтискати охорону до адміністративної будівлі, в рибних, м'ясних, овочевих рядах відбувалися місцеві бої. Штурмовики мали гумові кийки та арматуру, бальончики зі сльозогінним газом, кастети, потужні петарди та вибухові пакети. Згодилися й електричні пилки, якими нападники розпилювали огорожу.

Втім, захопити базар бойовикам не вдалося. За словами його директора Валерія Сьянова, ринок належить державі, тож нападники посягають на державне".

У спробі захоплення ринку В. Сьянов звинувачує російського підприємця (або кримінального „авторитета") Максима Курочкіна. Газета „Комерсант-Україна" пише, що Курочкін повідомив, що продав фірму російському громадянинові Володимиру Воробйову. М. Курочкін користується заступництвом найвищих чинів російського міністерства внутрішніх справ і адміністрації Президента Росії.

„У Дніпропетровську готується повторний штурм базару 'Озерка'", – повідомило 1 листопада Міністерство внутрішніх справ України. В передмістях Дніпропетровська концентруються групи озброєних бойовиків, зокрема прибулих з Росії. Конфлікт навколо базару використовують певні політичні сили, що мають російське походження, для дестабілізації ситуації в реґіоні, а потім і в цілому в Україні. „Вартість ринку незіставна з вартістю зусиль, спрямованих на його захоплення", – сказав представник міністерства.

Начальник управління громадського порядку у Дніпропетровській області полковник міліції Володимир Кузьменко запевнив, що в міліції є достатньо сил та засобів, аби попередити спробу будь-якого нового інциденту на „Озерці".

За матеріялами ЗМІ

УКРАЇНА ЗА ТИЖДЕНЬ

ВР відіслала у відставку двох помаранчевих міністрів

КИЇВ. — Верховна Рада 1 листопада відіслала у відставку міністра юстиції Романа Зварича і культури Ігоря Ліхового. Прем’єр-міністер України Віктор Янукович запропонував Верховній Раді призначити Юрія Богуцького міністром культури, а Олександра Лавриновича - міністром юстиції України. В Р прийняла цю пропозицію. До цього Комітет з питань державного будівництва і місцевого самоврядування, який очолює депутат від Партії Реґіонів Віктор Тихонов, запропонував парляментові і голові уряду звільнити усіх чотирьох міністрів, які подали заяву про звільнення, а також міністра внутрішніх справ Юрія Луценка, який відкликав свою заяву про відставку.

У країнах СНД голодує 21 мільйон осіб

ЖЕНЕВА, Швайцарія. — У країнах з перехідною економікою недоїдають 25 мільйонів осіб, причому 21 мільйон цих осіб проживають на просторі СНД. Такі дані подано в доповіді про продовольчу безпеку у світі, опублікованій Продовольчою і сільськогосподарською організацією ООН. Автори доповіді звертають особливу увагу на „величезне число голодуючих людей” у Таджикистані, Вірменії й Узбекистані. Найтяжча ситуація, за даними ООН, складається в Таджикистані, де з гострою недостачею продуктів харчування зіштовхуються 60 відсотків населення. У доповіді зазначається також, що, незважаючи на досягнуті успіхи в забезпеченні продовольчої безпеки, в Україні дотепер недоїдають близько 3 відсотки населення. Подібна ситуація складається в Росії й у Білорусі. В Естонії, Хорватії, Литві і Македонії за останні роки вдалося цілком вирішити харчову проблему. У число країн, що успішно боряться з недоїданням, включені також Латвія, Словенія і Туркменія. В цілому, за даними ООН, за останні 10 років число голодуючих у світі збільшилося на 23 мільйони і досягло 820 мільйонів осіб. У деяких країнах Африки голодує до 70 відсотків населення. Наведені цифри говорять про те, що світовому співтовариству, швидше за все, не вдасться досягти мети, поставленої на Світовій продовольчій зустрічі в Римі в 1996 році - зменшити до 2015 року вдвічі число голодуючих на плянеті.

В. Ющенко на зустрічі „Україна-ЕС“

ГЕЛСІНКІ, Фінляндія. — 27 жовтня Президент України Віктор Ющенко взяв участь у зустрічі „Україна-ЕС“, що відбулася у Гельсінках столиці Фінляндської Республіки“. Президент України взяв участь у засіданні 10 зустрічі „Україна-ЕС. Під час зустрічі обговорено такі важливі питання: оцінка актуального стану співробітництва, зокрема здійснення Пляну дій Україна-ЕС; виведення взаємин між Україною й ЕС на якісно новий рівень після закінчення дій Угоди про партнерство і співробітництво (2008 рік), зокрема укладення нової рамкової угоди; започаткування переговорів щодо створення поглибленої зони вільної торгівлі „Україна-ЕС“ з перспективою подальшої інтеґрації України до внутрішнього ринку ЕС; співпраця у сфері Спільної зовнішньої та безпекової політики ЕС, поглиблення співпраці у галузі енерґетики, у тому числі – реалізація Меморандуму про порозуміння щодо співробітництва в енерґетичній сфері (від 1.12.2005 р.); участь України у здійсненні нової енерґетичної стратегії ЕС та добудова нафтопроводу „Одеса-Броди-Плоцьк“. Також на зустрічі розглянено інші питання співпраці, зокрема у сфері транспорту, торгівлі, інвестицій тощо. Напередодні згаданої зустрічі 26 жовтня президенти двох держав В. Ющенко і Тар’я Галонен провели бесіду у вузькому колі, після чого відбулися двосторонні переговори офіційних делеґацій України і Фінляндії. На початку зустрічі двох президентів відбулася церемонія обміну вищими державними нагородами: Президент Фінляндії вручив В.Ющенкові „Орден Білої Троянди”, а Президент України Т. Галонен - Орден Ярослава Мудрого I ступеня. Також В. Ющенко зустрічався з прем’єр-міністром Фінляндії, головою Европейської Ради Маті Вангененом і того ж дня також Президент України взяв участь у Діловому форумі „Україна: нові можливості для підприємництва та інвестицій“ у Конфедерації фінських промисловців.

Бюджет прийнято у першому читанні

КИЇВ. — Верховна Рада України 31 жовтня ухвалила у першому читанні проєкт Закону „Про Державний бюджет України на 2007 рік”. За проголосувало 256 із 436 народних депутатів, зареєстрованих у залі. У другому читанні проєкт держбюджету має бути розглянутий не пізніше 20 листопада. Раніше провідниця БЮТ Юлія Тимошенко з трибуни Верховної Ради критикувала запропонований урядом проєкт бюджету, назвавши його антисоціяльним. Ю. Тимошенко підкреслила, що в бюджеті не виконуються передвиборні обіцянки владної Партії Реґіонів та КПУ і СПУ. Натомість, навпаки, як стверджує Ю. Тимошенко, в тому документі зменшуються пенсії, збільшуються податки і передбачений нижчий, ніж у минулі роки, рівень підвищення платні. Водночас депутати опозиційних фракцій „Наша Україна” і БЮТ висловили обурення тим, що отримали остаточний варіянт держбюджету надто пізно, аби встигнути з ним ознайомитися до запланованого на 31 жовтня голосування.

КИЇВ. – 31 жовтня кияни пікетували Верховну Раду, вимагаючи збільшення бюджетної допомоги. *Фото: УНІАН*

У Львові обурені актами вандалізму в Польщі

ЛЬВІВ. — Депутати Львівської обласної ради 31 жовтня звернулись до президента Польщі, дипломатичних представництв Польщі в Україні з проханням дати належну оцінку актам вандалізму, здійснених на території Польщі 28 і 30 жовтня. Невідомі підпалили одне з приміщень української школи у місті Бартошицях і розмалювали зневажливими словами пам’ятник Тарасові Шевченкові у Білому Борі. Те, що акти вандалізму відбулись майже одночасно, викликає підозру про координацію дій невідомих зловмисників. У цих непорозуміннях відчутний підступний вплив третьої сили, яка прагне закласти ненависть між українцями і поляками, - йдеться у зверненні. Також львівські обранці звернулись до МЗС України з закликом належним чином відреаґувати на цей випадок у Польщі. У Львові здивовані, що МЗС не реаґує на подібні вчинки. Так, нещодавно на Лемківщині спалили дерев’яну церкву початку 19 століття і жодної реакції з боку українського дипломатичного представництва України у Польщі не було.

України і СОТ

ЖЕНЕВА, Швайцарія. — Світова організація торгівлі розгляне остаточний, а не попередній звіт України про вступ до організації. Переговори робочої групи з розгляду заяви України про вступ до СОТ. проходили, 27 жовтня, в штаб-квартирі СОТ у Женеві. Для СОТ важливий вислід, а не процес ухвалення тих або інших законодавчих актів і внутрішні проблеми України. Тому попередній звіт, з яким їхала на переговори українська делеґація, не викликав зацікавлення у Женеви“, - так оцінила ці переговори член української делеґації, народний депутат Наталія Королевська та відзначила, що представники країн – членів СОТ ще раз підтвердили готовність прийняти Україну до своїх лав у 2006 році. Але тільки з урахуванням виконання всіх узятих на себе зобов’язань. „У парламенту є тиждень-два на те, щоб розглянути і прийняти в’язку з 20 необхідних законодавчих актів. Після цього 2-3 тижні у СОТ вивчатимуть подані нами документи і лише потім приймуть від України остаточний звіт про виконану працю“. Наступна робоча зустріч у Женеві відбудеться у середині грудня. Вона висловила надію, що „у нашого парляменту і Кабінету Міністрів вистачить політичної волі, і ми зможемо приєднатися до 149 країн, які входять до СОТ“. Напередодні 26 жовтня прем’єр-міністер Віктор Янукович заявив, що Київ сподівається на вступ до СОТ в лютому наступного року. Готовність інформувати росіян про підготування до вступу в СОТ В. Янукович пояснив тісними торговельними взаєминами між державами. Глава українського уряду вважає також, що Київ має інформувати Москву і про заходи українського зовнішньополітичного напрямку. Україна має бути чесною та передбачуваною до своїх партнерів, - каже В. Янукович. Напередодні російський прем’єр, перебуваючи у Києві, закликав Україну синхронізувати дії обох держав при вступі до СОТ. Президент України Віктор Ющенко вважає заяву Михайла Фрадкова нелогічною. Президент України вважає алогічним питання синхронізації вступу у СОТ України і Російської Федерації, повідомив у середу, 25 жовтня, заступник глави Секретаріату Президента Олександер Чалий. В. Ющенко вважає, що при вступі у СОТ кожна країна має свою логіку, свої першочерговості, і синхронізувати їх не варто. В. Ющенко чітко заявив, що „якщо Україна вступить у СОТ раніше, ніж Росія, то цей вступ ніякої небезпеки для Російської Федерації не становить”. Нагадаємо, що глава російського уряду Михайло Фрадков пропонує Україні синхронізацію вступу у Світову організацію торгівлі.

В. Путін хоче, щоб В. Янукович краще захищав російську мову

САНКТ-ПЕТЕРБУРҐ. — Президент Росії Володимир Путін 26 жовтня висловив бажання, щоб уряди колишніх радянських республік більше робили для захисту російської мови в цих країнах. Читаючи промову на конґресі російських громад у Санкт-Петербурзі, В. Путін сказав, що Росія розуміє і підтримує той факт, що колишні радянські республіки хочуть розвивати власні мови, однак, наголосив, що російська мова є базою для співпраці і спілкування. Заяви російського президента багато колишніх республік можуть сприйняти як провокацію, оскільки відновлення національної мови вони вважають невід’ємною складовою здобуття незалежності. Також В. Путін висловився за полегшення процедури отримання праці в Росії етнічним росіянам, які мешкають в інших пострадянських республіках.

За повідомленнями інформаційних аґентств

Юлія Тимошенко зустрілася з керівниками релігійних конфесій

КИЇВ.– 24 жовтня у конференц-залі Верховної Ради України відбулася зустріч голови фракції БЮТ Юлії ТИМОШЕНКО з керівниками конфесій – представниками Всеукраїнської ради церков і релігійних організацій. На фото: Патріярх Київський і всієї Русі-України Філарет, ліворуч, і Патріярх Української Греко-Католицької Церкви Любомир (Гузар) під час зустрічі провідника БЮТ Юлії Тимошенко з керівниками конфесій - представниками Всеукраїнської ради церков і релігійних організацій. Праворуч: Юлія Тимошенко. *Фото УНІАН*

Працівники кіосків у Києві страйкували

КИЇВ. — 30 жовтня зранку Київ залишився без газет. Двогодинний страйк з 8 ранку оголосили півтисячі працівників точок продажу преси. Страйкарі виступали за спрощення процедури отримання дозволу на торгівлю в кіосках. Через її складність велика кількість точок продажу наступного року можуть просто не відкритися, каже президент асоціяції розповсюджувачів преси в Україні Олександр Бабанський: „Метою цієї акції є привернення уваги міської влади до тих проблем, які зараз є в галузі розповсюдження преси. У нас є лист до посадника. До листа доданий проєкт в’язки документів, який повинна, на нашу думку, вислухавши нас, прийняти Київська міська рада з метою вирішити дану ситуацію і зняти ту напругу”. Заступник міського голови Людмила Денисюк запросила учасників страйку до Управи міста для переговорів.

Українця, що назвав росіян „кацапами”, будуть судити

НОВОСИБІРСЬК, РОСІЯ. — 36-річного Т. Зеленяка судять за те, що він на українських інтернет-форумах висловлював думку про „природну перевагу українців” і закликав вивезти всіх кацапів на Нову землю як націю „дебілів і виродків”. У випадку визнання звинувачуваного винним, йому загрожує 2 роки позбавлення волі. Суд Совєтського району Новосибірська 26 жовтня відхилив 20 клопотань підсудного українця Тараса Зеленяка, якого обвинувачують у розпалюванні національної ворожнечі через інтернет. За версією слідства, Т. Зеленяк розмістив на одному з українських інтернет-форумів повідомлення, в яких містилися висловлення „кацапи”, „москалі” та інші, що ображають національну гідність росіян.

Незабутній...

(Закінчення зі стор. 1)

віденський уряд, який плянував залишити Галичину в складі Польської держави.

26 жовтня УНРада надіслала ноту до Президента США про факт утворення Української держави та попросила про підтримку (саме Вудро Вілсон запропонував задля подолання наслідків Першої світової війни й усунення підстав для майбутніх конфліктів створити на теренах зруйнованої імперії національні держави з урахуванням етнічности тамтешніх мешканців).

30 жовтня з подібною заявою звернувся представник УНРади О. Колесса до Гетьмана П. Скоропадського. Того дня УНРада закликала українців не виконувати розпоряджень Польської ліквідаційної комісії. Проте ці декларації мало чим могли зарадити загрозі негайної польської окупації.

30 жовтня намісник відмовився передати владу Українській Національній Раді, і наступного дня, 31 жовтня, Рада та Український військовий комітет почали готуватися до повстання.

О четвертій годині ранку 1 листопада півтори тисячі вояків і 60 старшин під командуванням сотника Дмитра Вітовського зайняли у Львові ратушу, залізничну станцію, поштамт, банки і казарми, заарештували намісника та коменданта міста. Говорить львівський історик Микола Литвин:

„Листопадовий зрив у Львові і проголошення ЗУНР показав і нашим сусідам, і всьому світові не тільки етнічну, але і державну присутність українців у Центрально-Східній Европі. Організатором перетворень став революційний парлямент – Українська Національна Рада. Нова влада прагнула демократії, правопорядку”.

Повстання виявилося майже безкровним – був поранений один поліціянт. На світанку вояки підняли над будівлями ратуші та намісництва українські прапори. О сьомій годині ранку Д. Вітовський подав представникові Української Національної Ради Костеві Левицькому рапорт про опанування Львовом. А 13 листопада був ухвалений тимчасовий Основний закон, за яким нова держава стала називатися Західньо-Українською Народною Республікою. Говорить київський історик Ігор Гирич:

„Листопадове повстання у Львові показало можливість українців у важкий час зорієнтуватися і організуватися краще, ніж та нація, яка, власне, до цього була найбільше готова. Це повстання показало, що при певній організації меншість може виявитися у більшості і опанувати ситуацію. І українцям це вдалося за дуже короткий термін. І те, що їм вдалося зробити 1 листопада, сьогодні може сприйматись як певне диво. І за це диво ми їм сьогодні повинні подякувати”.

Що характерно – як пише у „Львівській газеті“ Андрій Шевців, активіст молодіжної організації „ОПОРА“, – реальне здобуття політичної самостійности відбулося саме завдяки рішучості молоді. Одному з організаторів повстання – Дмитрові Паліїву – виповнилося тоді лише 23 роки. Він був не надто старшим від решти учасників Листопадового Чину – юних січових стрільців. Вирішальною стала ініціятива січових стрільців брати владу збройним шляхом. Показовим є те, що представник УНРади К. Левицький приймав владні повноваження від молодого січовика В. Децикевича, якого організатори повстання тимчасово призначили намісником Галичини. Проголошення Західньо-Української Народної Республіки вдалося здійснити саме завдяки рішучості молодих українських військовиків.

Перебіг історії змінюють молоді, і це стосується не лише подій Листопадового Зриву. Ініціятива створення УПА в жовтні 1942-го належала молодому поколінню ОУН

В жовтні 1990-го студенти здійснили „Революцію на граніті” – домоглися відставки уряду Масола. Помаранчева революція перемогла завдяки відданості молодих.

За матеріялами ЗМІ

Панорама історичної частини Львова

АМЕРИКА І СВІТ

Дж. Кері не вибачиться за слова про Ірак

ВАШІНҐТОН. — Президент Джордж Буш 31 жовтня закликав свого колишнього суперника на президентських виборах 2004 року сенатора Джона Кері вибачитися перед американськими військами в Іраку за образливе висловлювання.

У виступі перед студентами Каліфорнійського університету Дж. Кері сказав, що якщо вони занедбають навчання, то можуть опинитися в Іраку. „Ми тут для того, щоб говорити про освіту, - сказав він, - але спочатку я хочу щось сказати. Якщо ви максимально використаєте цю можливість і будете сумлінно вчитися, виконувати домашні завдання і всіляко докладете зусиль, щоб набратися розуму, то зможете досягти успіху. А якщо ні - то опинитеся в Іраку”. Сенатор Дж. Кері сказав, що його висловлювання було кпиною на адресу Президента Дж. Буша. Якщо хтось і має вибачатися, додав він, то це сам Президент - за провал американської політики в Іраку. Ця чвара спалахнула рівно за тиждень до того, як у США відбудуться вибори до Конґресу, а війна в Іраку є одною з головних тем виборчої кампанії.

В. Путін відмовився від зустрічі з Г. Бежуашвілі

МОСКВА. — 1 листопада з Москви повідомили, що президент Володимир Путін відмовився зустрічатися з міністром закордонних справ Грузії, хоча напередодні візити опрацьовувалося питання про їхню зустріч. Гела Бежуашвілі прибув до Москви для участи в засіданні глав МЗС країн Організації економічного співробітництва Чорноморського реґіону.Він проведе переговори в Москві з його російським колеґою Сергієм Лавровим і секретарем Ради національної безпеки Росії Ігорем Івановим. Це перші переговори високого рівня між двома країнами від часу загострення взаємин у вересні, коли Грузія заарештувала чотирьох російських офіцерів за звинуваченням у шпигунстві. Росія у відповідь запровадила економічні санкції, зокрема перервала транспортне сполучення з Грузією. Г. Бежуашвілі летів до Москви через Азербайджан.

КНДР підтвердила готовність повернутися до переговорів

ПХЕНЬЯН, Північна Корея. —1 листопада влада Північної Кореї підтвердили свою готовність продовжити припинені майже рік тому шестисторонні переговори щодо атомної програми КНДР. Міністерство закордонних справ у Пхеньяні повідомило, що має намір в такий спосіб досягти припинення фінансових санкцій з боку США. Натомість американський Президент Джордж Буш та глава зовнішньополітичного відомства Японії Таро Асо висловилися за продовження цих санкцій. Водночас речник американського уряду пояснив, що під час відновлених переговорів обов’язково буде порушуватися питання вкрай складного фінансового становища Північної Кореї. Окрім КНДР та США, у переговорах щодо північно корейської атомної програми беруть участь Китай, Південна Корея, Японія та Росія. Переговорний процес буде відновлено, можливо, вже цього року. Ескаляція конфлікту навколо атомної програми КНДР припала на минулий жовтень, після того, як на початку місяця комуністична країна випробувала атомну зброю.

Між США та Мексикою буде продовжено стіну

ВАШІНҐТОН. — Президент Джордж Буш 26 жовтня підписав законопроєкт, який дозволяє добудувати стіну довжиною у тисячу сто кілометрів вздовж південного кордону США. вона служитиме захистом від нелеґальних імігрантів та торгівлі наркотиками. Дж. Буш назвав законопроєкт „важливим кроком в напрямку іміграційної реформи”. Він сказав, що Америка десятиліттями не мала повної контролі над своїми кордонами, але відколи почалося його президентство, США подвоїли фінансування на безпеку кордонів, як також і кількість самих прикордонників. Документ, підписаний ним під назвою „Закон про стіну безпеки 2006”, створить більше перепускних пунктів та додаткового освітлення на кордоні з Мехіко. Республіканці говорять, що цей плян є ключовим для захисту американського кордону, але демократи і провідники самого Мехіко критикують його і називають непотрібним. Це зокрема стосується району Арізони та Ню-Мексико, де щороку близько одного мільйона нелеґальних міґрантів перетинає кордон, прямуючи до США. Однак, цей законопроект є дуже суперечливим. Мексиканська сторона порівнює побудову захисного бар’єру з Берлінською стіною. Деякі американські конґресмени напередодні виборів до Конґресу запитують, настільки ефективним буде цей проєкт. Однак інші - включно з Президентом Бушем - вважають, що більш жорстка прикордонна система безпеки допоможе леґалізувати статус близько дванадцяти мільйонів нелеґальних міґрантів у США. Побудова муру коштуватиме США мільярди долярів. Лише частина грошей надійде від держави, про інші джерела фінансування покищо офіційний Вашінґтон не повідомляє.

Іран активізує програму збагачення урану

ТЕГРАН, Іран. — 27 жовтня Іран повідомив про подальші кроки на шляху до широкомаштабного збагачення урану в той час, як Рада Безпеки ООН продовжує працювати над резолюцією, аби покарати Тегран за попередню непокору. Іранська аґенція новин повідомила, що було успішно запущено газ в центрифуґи в Ісфагані. Центрифуґи можна використовувати для виробництва або ядерного палива, або на вищому рівні збагачення, сировини для бомби. Об’єднані Нації закликали Іран призупинити такі роботи. Останній крок Ірану є доказом того, що міжнародні санкції, запроваджені проти Північної Кореї, не злякали Тегран. Іран наполягає, що його ядерна програма здійснюється в мирних цілях. Президент Джордж Буш знову наголосив після останнього іранського оголошення, що „наявність у Теграну ядерної зброї є неприпустимою для США”.

Напад на російських дипломатів

МОСКВА. — Росія 30 жовтня надіслала Македонії ноту протесту у зв’язку з нападом на російських дипломатів. Речник МЗС Росії Михайло Каминін закликав провести швидке та об’єктивне розслідування події та надати його офіційне роз’яснення. 29 жовтня в кафе у центрі Скоп’є понад 10 невідомих осіб напали на чотирьох співробітників російського посольства. Вони завдали дипломатам незначних поранень за допомогою пляшок та кастетів. Речник Міністерства внутрішніх справ Македонії заявив, що мотиви нападників досі невідомі.

Насильство в Іраку пов’язане з виборами у США

ВАШІНҐТОН. — Американський віце-президент Дік Чейні 30 жовтня сказав, що повстанці в Іраку пожвавили свою діяльність, аби вплинути на громадську думку в США. Питання Іраку є одним з найголовніших напередодні проміжних виборів у США 7 листопада. Д. Чейні додав, що „Аль-Кайда“ та інші повстанські угруповання за допомогою Інтернету стежать за поглядами уряду Джорджа Буша щодо війни і відповідно здійснюють напади. Зростає критика у бік Президента Дж. Буша щодо безпеки в Іраку, де лише цього місяця загинуло понад сотню американських вояків. Наразі в Іраку перебуває 150 тисяч американських вояків - найбільша кількість від початку цього року. Тим часом Департамент оборони США створив новий відділ зв’язків з громадськістю, що має подавати американське бачення подій в Іраку і деінде в світі. Новий відділ Пентаґону створено через 8 місяців після того, як секретар Департаменту оборони США Доналд Рамсфелд заявив, що американці програють своїм ворогам у пропаґандистській війні. Завдання нового підрозділу - забезпечувати інформаційно-пропаґандистську підтримку американського уряду і швидко реаґувати на новини, зокрема з допомогою Інтернету.

Росія випередила США у продажі зброї

ВАШІНҐТОН. — 30 жовтня Конґрес США оприлюднив дослідження де вказано, що Росія вперше з часу розпаду Радянського Союзу обійшла Сполучені Штати й стала найбільшим у світі постачальником озброєння в країни, що розвиваються. Згідно з доповіддю, торік Москві вдалося укласти договори з країнами, що розвиваються, на суму в 7 мільярдів долярів. На другому місці опинилася Франція (6.3 мільярда долярів), на третьому місці - Сполучені Штати, які уклали контрактів на 6.2 мільярда долярів. Цей стрибок експерти пояснюють угодою, укладеною з Індією, про постачання шести підводних човнів загальною вартістю 3.5 млрд. долярів. Індія та Китай - основні покупці російської зброї, проте Москва продає її й іншим країнам. У 2005 році Росія продала Іранові ракетні системи кляси земля-повітря, які Тегеран купив для захисту від можливих авіоударів по своїх ядерних об’єктах.

Вбито десятки бойовиків-екстремістів

ВАШІНҐТОН. — За повідомленням з Пакистану, військово-повітряні сили країни знищили ймовірну тренувальну базу терористів на кордоні з Афганістаном. У висліді бомбардування вбито 80 бойовиків. Речник військових сил Пакистану підтвердив, що рейд на будинок духовної семінарії був проведений вранці 30 жовтня. Установа, якою керував розшукуваний мусульманський проповідник, використовувалась для вишколу терористів. Притулок там знаходили і бойовики терористичної організації „Аль-Кайда“. Посадовець також заперечив, що під час обстрілу загинуло мирне населення. Водночас голова опозиційного альянсу у Пакистані засудив повітряну атаку. Він звинуватив американські сили у проведенні рейду і заявив, що під час атаки загинули невинні підлітки, які вчилися у духовній семінарії. Він також оголосив на вівторок загальнонаціональний протест.

Ресторани швидкого харчування в США переходять на здорову їжу

ВАШІНҐТОН. — Американська мережа ресторанів швидкого харчування „Kentucky Fried Chicken“ заявила про намір відмовитися від використання шкідливих для здоров’я транстовщів при готуванні більшости найменувань своєї продукції. Оздоровча реформа, про яку заявив 30 жовтня Ґреґ Дедрік, президент компанії, повинна завершитися до квітня 2007 року. Правда, торкнеться вона тільки американських відділень „KFC“. Заява „KFC“ пролунала на передодні початку слухань, присвячених проєктові закону, що забороняє використання ненатуральних товщів у ресторанах і закусочних, які діють на території Ню-Йорку. На думку експертів, введення такого закону в найбільшому місті США неминуче призведе до зміни політики у відношенні шкідливого для здоров’я швидкого харчування по всій країні. Президент „KFC“ Ґреґ Дедрік заявив, що після розгляду всіх можливих альтернатив керівництво компанії знайшло спосіб відмовитися від використання транстовщів без збитку для смакових якостей своєї продукції. Транстовщі, які представляють собою ненатуральні ізомери товщів кислот, широко застосовуються в харчовій промисловості як дешевий замінник натуральних олій, що дозволяє з мінімальними витратами забезпечити належний товарний вигляд і високі смакові якості продукту. Відомо, що підвищене споживання їжі з високим вмістом трансжирів значно підвищує ризик серцево-судинних захворювань і отовщення й у цілому неґативно впливає на обмін речовин, працю імунної й ендокринної систем організму.

За матеріялами ЗМІ

УКУ у Львові чекає від нас активної підтримки

Заходами приятелів Українського Католицького університету метрополії Ню-Йорку, у неділю, 5 листопада, відбудеться в Українському Народному Домі третя з черги зустріч української громади з ректором УКУ о. д-ром Борисом Ґудзяком. Зустріч розпочнеться о 12-ій год. полудня Божественною Літургією, яку відслужить о. Борис у церкві св. Юра, при 7 вулиці у Ню-Йорку.

Відтак, під час трапези, о. Борис поділиться інформаціями про дальший розвиток та успіхи університету. До речі, нещодавно, у половині вересня, Патріярх Любомир посвятив новозбудований будинок філософсько-богословського факультету. Це один з багатьох значних кроків вперед – один з тих кроків, котрі переконують нас, прихильників УКУ, що наше сприяння університетові не пропадає намарно, і що ми повинні це робити ще організованіше, ще активніше. Сама тільки українська громада метрополії Ню-Йорку минулого року пожертвувала майже 150 тисяч долярів на Український Католицький університет у Львові, а два роки тому – майже чверть мільйона долярів. Це при тім, що водночас здійснювалися збірки на інші важливі загальноукраїнські цілі. Наприклад, Стемфордська Епархія, за ініціятиви Владики Василя Лостена, на будову патріяршого собору Воскресіння Христового у Києві зібрала понад мільйон долярів.

Приємно відзначити участь у цих проєктах американців, зокрема американської Католицької Церкви. Ще покійний кардинал О'Конор, під час візити до нього представників УКУ пожертвував в ім'я розвитку університету 100 тисяч долярів. Його спадкоємець кардинал Едвард Іґен продовжує допомагати УКУ: він є членом Дорадчої Ради Української Католицької Освітньої Фундації. Тобто не тільки в нашій громаді, але в цілому у загальноамериканських церковних колах панує глибоке усвідомлення ролі такого навчального і наукового закладу, яким є Український Католицький університет. Гордістю сповнюються наші серця від думки, що зерно, засіяне Митрополитом Андреєм, дало такі щедрі сходи. Цій місії був вірний Патріярх Йосиф, заснувавши Український Католицький університет у Римі, Вічному Місті. Сьогодні ці ж паростки, завдяки таким енерґійним провідникам, як о. Борис Ґудзяк, о. Михайло Демид й багато інших, успішно зміцнюються і розвиваються у княжому місті Львові. Згадаймо, що це велике діло особисто освятив Святіший Отець Іван-Павло II під час його тріюмфального, незабутнього для усіх нас, паломництва в Україну.

Сьогодні УКУ у Львові є єдиним католицьким богословським центром на сході Европи, що постав на руїнах безбожного СССР, який жорстоко нищив Христові правди, зокрема Українську Греко-Католицьку Церкву. УКУ ґрунтується на глибоких християнських засадах. На тому нелегкому шляху молоді ентузіясти своєю подвижницькою працею і щирою молитвою приєднали до високої місії не тільки католицьку, але й православну молодь, не тільки українців, але й представників інших народів, які стали у ряди професорського складу УКУ. Тут можна назвати проректора Джефрі Вілза, який був першим президентом Фундації УКУ, Миколу Станковича, Антуана Аржаковського, Джана Курі – теперішнього президента Української Католицької Освітньої Фундації. До багатьох-багатьох самовідданих професорів, викладачів і працівників УКУ належать о. Петро Ґаладза, Ярослав Грицак, Мирослав Маринович, о. А. Онуферко, Олег Турій, Володимир Турчиновський, Уляна Головач, Оленка Джиджора, Наталія Яковенко, о. Андрій Чировський. Це їхня спільна заслуга, що УКУ, як серйозна наукова установа, спершу одержав міжнародне визнання, а відтак і офіційне визнання з боку Української держави, себто міністерства освіти.

Українська діяспора, розуміючи підставове значення науки й освіти, відразу після Першої світової війни, після програних українських національно-визвольних змагань, створила за межами України два солідні науково-університетські осередки – Український Вільний Університет (УВУ) у Відні, і Українську Господарську академію (УГА) у Подєбрадах в Чехії, яка згодом змінила назву на Український Технічно-господарський Інститут (УТГІ). У другій половині минулого століття наша західня діяспора спромоглась на заснування Катедри українознавства при престижньому Гарвардському університеті і Програми українських студій при Колюмбійському університеті. У цьому ж звязку слід згадати і такий серйозний науковий центр, як Канадський Інститут Українських Студій у Вініпезі. Це ті інтелектуальні вогнища, які ставлять українську націю на високий рівень у гльобальному вимірі й визначають велике майбутнє української науки. Це справді варте наших зусиль і нашої активної підтримки.

Микола Галів,
Ню-Йорк

Прем'єр України повертає до Росії

Прем'єр-міністер України Віктор Янукович, вітаючи в Києві 24 жовтня прем'єра Росії Михайла Фрадкіна, заявив про „початок нового часу в українсько-російських взаєминах, в яких більше не повинно бути місця непорозумінням і нерозумінням один одного". Ця заява сприймається, як вибачення прем'єра за прагнення України до політики, незалежної від російських впливів. І в Москві, і в Києві добре розуміли, про що йдеться, і „непорозуміння", що виникали між двома державами, були насправді конфліктами, спровокованими Москвою для послаблення позицій України у світі. А тепер, запевняє В. Янукович, „незважаючи на те, що час втрачено, нам не лише треба надолужувати втрачене, ми повинні сміливо й упевнено дивитися вперед". Втрачений час – це хитролисяче визначення з боку В. Януковича спроб України узяти курс на Захід, до Европи. Тепер, вважає він, треба „надолужувати прогаяне", щоб повернути Росії ті позиції, які вдалося вибороти Україні впродовж 15 років „дружнього" протистояння. „Уроки останніх 15 років свідчать, що альтернативи цьому шляху немає, й що кожен, хто намагається ігнорувати цю об'єктивну реальність, по суті, діє на шкоду інтересам свого народу" – заявляє прем'єр України, категорично віддаючи перевагу союзові з Росією.

І перший крок до відновлення такого союзу було зроблено саме 24 жовтня. Який саме? Компанія „Укргазенерґо" підписала протокол з компанією „РосУкрЕнерґо" про постачання Україні в 2007 році 55 млрд. кубометрів газу. Для цього росіяни законтрактували для України газ в Туркменістані ціною 130 долярів за тис. кубів. Досі ціна була 90 дол. Плата за транзит газу теренами України залишилася без змін. Але уся хитрість – не в зростанні ціни. Хитрість - у тому, що росіяни підписали з Казахстаном, Туркменістаном й Узбекистаном договори про викуплення у них всіх експортних обсягів газу, а також про довготривалу оренду їхніх газотранспортних систем. Тепер Україна не може звернутися безпосередньо до Туркменістану, оскільки на 25 років Росія викупила в нього увесь газ (по 100 дол. за кубометр).

В 2007 році Україна взагалі не буде споживати газу російського походження. Російська компанія „Газпром", яка тим газом володіє, дістала нагоду диктувати свої умови тим державам, які купують газ у неї. З багатшими державами Балтії їй тяжко вести „баталії", бо вони для збереження незалежности заплатять і потрійну ціну, а от бідні Грузію та Молдову можна ціною на газ змусити до послуху Москві. Це вже – політика, продиктована з Кремля. З Україною така гра досі була тяжкою, але до неї Росія застосувала інший метод – перекрила доступ до туркменського газу. Коли хочете бути з газом, беріть його з російських рук. Але при цьому Росія забере за транзит 17 мільярдів кубічних метрів газу (37. 5 відс. того ж туркменського). У наступному році обсяг газу буде меншим, він стане дорожчим – Україна програє у грошах, Росія – у виграші. При цьому у світі складається враження. що Росія ледве на обдарувала Україну дешевшим газом. Насправді ж Росії йшлося лише про зміцнення її монополії на східньому газовому ринку і гальмування економіки нових держав.

Поява уряду В. Януковича – знахідка для Росії. Новий прем'єр погодиться на будь-які умови в ім'я „надолужування прогаяного". Останні маніпуляції з газом – свідчення цього. „Адже, – як він заявив М. Фрадкову, – український і російський народи поєднує не просто добросусідство, а багатовікові узи історії й культури". Так, „узи" і справді багатовікові. Українською мовою це слово перекладається як „кайдани".

ПРО ЦЕ І ТЕ

Про те, як „забуваємо" річниці, що „колись" були святі

Здається, треба було мені і це „святі" написати у „лапках", щоб було ясно, що тут не йдеться про звичайне розуміння святости. Але це вже хай читачі здогадаються самі, або здогадаються, як зорієнтуються, до чого тим разом „О-КА" прямує.

А мені, коли пишу ці рядки, саме в день 1 листопада, ніяк не сходять з думки запитання, на які не знаходжу відповіді: „Чому не бачу ніде ані згадки про якесь відзначення листопадових роковин у нашій американсько-українській громаді?" (До речі, це вже не перший рік...). Чи ми вже і ці роковини „викреслили" з легким серцем з наших почувань, задумів і відзначень?

Оце вже не вперше доводиться мені ставити таке питання до наших читачів та не вперше писати про цілковитий брак відзначень чи вшанувань рідкісних річниць подій нашої ще і не так давньої історії, що ідуть справді „американським темпом" у забуття. І тут не йдеться тільки про цей самовиправдальний „брак часу", „брак охочих", а таки про загальну байдужість в продовжуванні традицій нашої спільноти. Бо коли йдеться про традиційний „брак часу", то якось вже знаходимо час на інші імпрези, які видаються нам потрібнішими чи важливішими. Зате тепер „традиційно" не вистачає часу на прийняті довголітніми звичаями імпрези чи хоч би скромне відзначення наших історичних роковин, які ми від довгих років нашого життя уважали незмінними, незаперечними – уважали їх „святая святих" нашого громадського життя.

Ось сьогодні, коли пишу ці рядки, переглядаю вже вдруге чи втретє нашу славну „Свободу" з останнього місяця в тихій надії, що я може таки якимось дивом чи старечою неуважністю проминула проголошення „великих святкувань" річниці Листопадового Зриву, в нашій американсько-українській громаді. На жаль, не знаходжу ані однієї згадки... Чи так воно залишиться назавжди? Чи наші діти (вже не думаю навіть про онуків...) справді вже не будуть мати навіть найменшого поняття чи сантиментальної згадки „як це відзначувано Перше Листопада", як це сотні нашої молоді в одностроях своїх молодечих організацій заповнювали церкви, залі Народних домів, щоб відзначити „Роковини 1-го Листопада"...

„Перше Листопада, а що це таке?" – питає мене молодий український член нашої нюйоркської громади, що не так і давно приїхав зі Львова. Перше Листопада – та ж розповідала бабуня, що вони називали цей день „задушки"... – вияснює другий. А я стою між ними і десь із закутка споминів виходить, немов живий, мій батько, що брав участь у Листопадовому Зриві, разом з іншими членами нашої родини, і сумно похитує головою...

О–КА

СВОБОДА

Пам'ятаймо про Україну!

Видає Український Народний Союз — SVOBODA — Published by the Ukrainian National Association

Головний редактор - Ірена Яросевич
Редактори: Ольга Кузьмович, Христина Ференцевич, Левко Хмельковський, Петро Часто.

FOUNDED IN 1893
Svoboda (ISSN 0274-6964) is published weekly on Fridays by the Ukrainian National Association, Inc. at 2200 Route 10, P. O. Box 280, Parsippany, NJ 07054
Svoboda: (973) 292-9800; Fax: (973) 644-9510
E-mail: svoboda@att.net Web-site: www.svoboda-news.com
Postmaster, send address changes to: Svoboda, P. O. Box 280, 2200 Route 10, Parsippany, NJ 07054.

Передплата на рік $55.00 на півроку - $35.00. Для членів УНСоюзу $45.00 річно, на півроку - $30.00. За кожну зміну адреси - $1.00.
Чеки і грошові перекази виставляти на „Svoboda".
Periodicals postage paid at Parsippany, NJ 07054 and additional mailing offices.

Адміністрація „СВОБОДИ"

Адміністратор	– Володимир Гончарик	(973) 292-9800 дод. 3041
Керівник відділу оголошень	– Марійка Осціславська e-mail: adsukrpubl@att.net	(973) 292-9800 дод. 3040
Передплата	– Марійка Пенджола e-mail: ukrsubscr@att.net	(973) 292-9800 дод. 3042

З РЕДАКЦІЙНОЇ ПОШТИ

Михайлина з України шукає батька

Михайлина Штифанська, яка проживає в с. Корчівка Жидачівського району Львівської области розшукує батька Гната Матійшина, який у 1941 році пішов на війну і не повернувся. Їй відомо, що він проживав у Філядельфії з дружиною Анастасією Одомель, пізніше вони переїхали у Каліфорнію. Михайлина Штифанська просить повідомити про батька на тел. : (585) 544-4989 Галині Воробець або на адресу: 303 Norran Dr., Rochester, NY 14609. Нижче подаємо уривок з листа Михайлини Штифанської:

„Дорогий і рідний тату, пригадай собі наше село, з якого ти пішов у далекий світ, а йдучи, як ти тяжко плакав, коли носив мене на руках. Я розумію, що у тебе є друга сім'я, і за буденними клопотами все забулося, але я думаю, що все одно бувають такі хвилини, які навівають спомин про наше село, в якому ти народився і виріс, про ті стежки, які ти сходив босими ногами, свою домівку, своїх батьків, які також тебе не дочекалися. Моя мама, а твоя дружина рано пішла з життя, і я залишилася сиротою. Можливо, ти шукав мене, але я вийшла заміж, змінила прізвище і час був не такий, як тепер. Тож прошу тебе, подай вісточку про себе. У мене вже є доросла дочка і внуки. Ми всі тебе любимо, хоч не бачили ніколи".

Михайлина Штифанська,
с. Корчівка, Україна

Збудуємо притулок для старших українців

Ми живемо в Америці, де люди похилого віку захищені державою і законом. А в Україні більшість старебьких живе у злиднях. Щоб допомогти їм на території Підгаєцького району, Тернопільської области створена громадська організація – „Підгаєцька родина", завданням якої є заснування пансіонату для старебьких. Місцева влада запропонувала на виплату будинок колишнього дитячого садка у с. Завалів. Після ремонту ця будівля буде комплексом пансіонату. Просимо всіх, хто виявить бажання, допомогти нам матеріяльно у цьому почині. Наша адреса: 852-88 Ave N, St. Peterburg, Fl 33702. Тел.: (727) 217-9671.

Галина і Володимир Макогони,
Санкт-Петербург, Фла.

До „Свободи" надійшла довідка начальника Головного управління праці та соціяльної політики Тернопільської обласної державної адміністрації С. Погорілої, яка пише: „В Підгаєцькому районі обслуговується 1029 пенсіонерів, одиноких непрацездатних громадян, які потребують різних видів соціяльної допомоги, в тому числі 43 одиноких, які потребують постійного місця проживання в умовах стаціонарного відділення. На території Підгаєцького, Бережанського та Монастириського районів подібних закладів немає. Відкриття такого закладу дасть можливість створити пансіонат для людей похилого віку в с. Завалів Підгаєцького району. Просимо вашого сприяння щодо створення вказаного закладу".

Голова Підгаєцької районної адміністрації І. М'якуш своїм дорученням територіяльному центрові соціяльного обслуговування пенсіонерів та одиноких непрацездатних громадян підтримав ідею створення пансіонату: „Спільно із Завалівським сільським головою при благодійній підтримці сім'ї Макогонів, громадян США, продовжити роботу щодо відкриття пансіонату „Родина" для людей похилого віку".

28 вересня ц. р. президент Злученого Українського Американського Допомогового Комітету (ЗУАДКу) Лариса Кий надіслала повідомлення: „Ми переглядали просьбу родини Макогонів на двох засіданнях Екзекутиви, і, хоча цей проєкт не підпадає безпосередньо під наші програми, ми можемо приймати пожертви на дім для людей похилого віку, і, відтягнувши наші стандартні 7 відс., пересилати їх на рахунок в Україні. ЗУАДК готовий переслати перших 500 дол., які ми отримали від Фундації „Спадщина". Ми радо будемо далі пересилати датки, які приходитимуть. Адреса ЗУАДКу: 1206 Cottman Ave., Philadelphia, PA 19111. Тел.: (215) 728-1630, факс (215) 728-1631. Електронна пошта: uuarc@ verizon.net"

Будинок дитячого садка, наданий на виплату під пенсіонат для людей похилого віку.

Коли буде увічнено пам'ять Івана Огієнка (Митрополита Іларіона)?

Створена кілька років тому в Україні Фундація імені Митрополита Іларіона (Огієнка) оприлюднила звернення до Президента України Віктора Ющенка про необхідність не на словах, а на ділі здійснити конкретні кроки щодо увічнення пам'яті видатного українського вченого-державотворця, колишнього професора Київського університету, міністра освіти та віровизнань уряду УНР, першого ректора Кам'янець-Подільського державного українського університету, першого перекладача канонічно визнаного тексту Біблії українською мовою, першоієрарха Української Православної Церкви в Канаді Івана Огієнка (Митрополита Іларіона). У січні 2007 року виповнюється 125 років від дня народження цього видатного українця.

Наукова і культурологічна громадськість України та діяспори, йдеться у зверненні, ось уже 15 років, покищо безуспішно, спонукає владні структури зробити два конкретні кроки щодо увічнення пам'яті цієї славної, досі не поцінованої достойно в Україні, особистости: присвоїти Кам'янець-Подільському державному університету ім'я Івана Огієнка – як засновника цього університету і його першого ректора, та перейменувати вулицю одіозного комуністичного діяча, україножера, бездумного і бездушного провідника політики імперського центру, ворога Української держави Ювеналія Мельникова (центр столиці) на честь Івана Огієнка.

Доручення Міністерству освіти та науки щодо присвоєння імені Огієнка Кам'янець-Подільському університетові уже неодноразово давалися попередньою центральною виконавчою владою. Однак, всі вони залишилися в шухлядах різних безвідповідальних і непатріотично налаштованих виконавців.

Про обґрунтування доцільности перейменування саме вулиці Мельникова в Києві на вулицю імені Івана Огієнка йшлося в численних публікаціях столичної та центральної преси протягом останніх років. Оприлюднювалися і звернення, підписані групою народних депутатів та відомих учених, громадських діячів, які неодноразово надсилалися до київської міської влади.

Автори звернення, яке підписали співголови Фундації ім. Митрополита Іларіона (Огієнка) – професор Микола Тимошик (від України) та Анна Фіґус-Ралько (від Канади), сподіваються, що лише за безпосереднього сприяння Президента Віктора Ющенка проблема ця вирішиться позитивно.

Анна Фіґус-Ралько,
Вініпег, Канада

Президент України нікого не може посадити до тюрми

В листі до редакції „Розчарування одне – за одним" (*„Свобода", 29 вересня*) Стефан Палилик пише, що під час Помаранчевої революції „В. Ющенко виголошував палкі патріотичні промови, обіцяв, що посадить злочинців та олігархів до тюрми, але це були порожні фрази" Насправді Віктор Ющенко тоді обіцяв, що бандити будуть у тюрмі, але не казав, що їх туди посадить він, бо згідно з Конституцією України право це робити має тільки суд, а не Президент: „Правосуддя в Україні здійснюється виключно судами" (стаття 124).

Адольф Гладилович,
Монреаль, Канада

Греко-католики, православні – разом

Вже багато років українці греко-католики з церкви св. Архистратига Михаїла та православні з церкви св. Покрови спільно відправляють Молебні в намірені єдности Української християнської Церкви. То в одній, то в другій церкві відбуваються свята, на яких вони зустрічаються для братерського спілкування.

Такі щорічні святкування вже відбулися у церкві св. Архистратига Михаїла при участі мирян обох церков і їх священиків – оо. Володимира Костюка і Михайла Цюмана.

Надто довго розбивали наш народ на дрібні і протилежні собі групи, але в народі жили думки про єдність, без якої ми не вилізем з хаосу і безладдя. Господь подає єдність тим, які її будують не словами, а ділами.

Зиновій Квіт,
Філядельфія

Книжка нагадала перші зустрічі

Нещодавно в Харкові (у 2005 р.) вийшла друком книжка „Відданий будівничий України" – есеї, спогади, статті, рецензії, що розкривають життя і педагогічну діяльність Євгена Федоренка. Книжка збагачена фотознімками Євгена Федоренка від дитячих літ і донині. Мені приємно згадувати той час, коли ми познайомилися з Євгеном Федоренком, а було це 20–30 років тому, коли тодішній голова Шкільної ради д-р Роман Дражньовський в товаристві свого заступника – д-ра Євгена Федоренка відвідували „Рідну школу" в Клівленді. Відтоді і до сьогоднішнього дня наша співпраця для нашої шкільної молоді продовжується на приятельських засадах, хоча тепер Євген Федоренко – мій керівник у справах нашого Рідного шкільництва. Сердечно вітаю і поздоровляю дорогого „Відданого будівничого України".

Д-р Степан Воляник,
Клівленд, Огайо

ЖИТТЯ ГРОМАДИ

Обговорили пляни співпраці

НЮ-ЙОРК. - 5 жовтня Екзекутива Організації Оборони Чотирьох Свобід України (ООЧСУ) зустрілась з президентом Ліґи Українців Канади, щоб обговорити спільні справи, поділитися організаційним досвідом та визначити пляни на майбутню співпрацю та спільні проєкти на користь українських громад США і Канади, а також України. На фото зліва: Зенко Гальকович (ООЧСУ), Галина Турик (УАФФ), Михайло Козюпа (ООЧСУ), Олег Романишин (ЛУК), Іван Буртик (ООЧСУ), Богдан Гаргай (СУМ), Марко Супрун (ООЧСУ).

УПА – це наша вічна слава

БОСТОН. – 15 жовтня бостонська українська громада, заходом місцевого Відділу УККА, вшанувала 64-ту річницю створення героїчної Української Повстанської Армії. Свято відкрив голова Відділу Зеновій Проць. Після молитви, яку провів о. Ярослав Налисник, парох Української католицької церкви Христа Царя, і відспівання Американського та Українського гимнів, однохвилинною мовчанкою було вшановано пам’ять усіх синів і дочок нашого народу, котрі віддали своє життя за свободу і незалежність України.

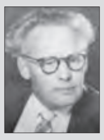
У присвяченій річниці УПА промові голова Відділу УКА З. Проць згадав найголовніші події цієї безприкладної в людській історії збройної формації, яка відважно стала до бою з коричневим і червоним фашизмами. З. Проць також розповів цікаві подробиці з відзначення 64-ої річниці УПА в столиці України, ілюструючи розповідь уривками зі спеціяльної телепрограми.

У другій частині відзначення річниці УПА виступив з деклямаціями Ігор Прайко, а хор Бостонського відділу УККА, під диригентурою Люби Гентик, виконав низку пісень про УПА. Свято закінчилося хвилюючими особистими спогадами Володимира Гетьманського, одного з ветеранів нашої національно-визвольної боротьби.

Марія Кайко

За державну незалежність Україна сотні тисяч героїв і героїнь, кращих синів і дочок України свідомо йшли на жертовну смерть під прапором національно-визвольної боротьби. Ці жертви не повинні стати марними, не поцінованими, не вшанованими в нинішній державі, де зростає нове покоління, що народилося вже в умовах свободи. Вимагаємо підготувати і видати Указ про державне визнання національно-визвольної боротьби ОУН-УПА за незалежність України і встановлення державного свята – Дня Українського Війська 14 жовтня.

Літопис УПА

Вісті Фундації імени Івана Багряного

Листопад 2006 р., ч. 75

Чи вшанує уряд України 100-річчя Івана Багряного?

Генеральна конференція ЮНЕСКО 21 жовтня 2005 року затвердила календар пам'ятних дат відомих осіб світу, в який включила двох відомих українців – Івана Франка до 150-річчя з дня народження та Івана Багряного в соту річницю з дня народження. Про вшанування Ів. Багряного на державному рівні громадськість зверталася до уряду України ще минулого року, а Президент України видав свій указ щойно за два тижні до дати народження І. Багряного, на рік пізніше, ніж це зробило ЮНЕСКО. Цей указ Президента спрямований до Кабінету міністрів України, що його очолює Віктор Янукович, партія якого у Верховній Раді разом з комуністами та більшістю соціялістів голосувала проти вшанування І. Багряного, бо він є „ворогом народу". То й не дивно, що той указ, як й інші укази Президента, повернуто назад до секретаріяту Президента не підписаними й вони не будуть виконані, бо тепер Президент не може наказувати Кабінетові міністрів України, кого вшановувати. Нижче містимо той запізнений указ Президента, як документ часу.

Указ Президента України про відзначення 100-річчя від дня народження Івана Багряного

З метою вшанування пам'яті видатного громадсько-політичного діяча, письменника Івана Багряного та з нагоди 100-річчя від дня його народження постановляю:

1. Кабінету міністрів України:

1) утворити за участю Національної академії наук України у тижневий строк Організаційний комітет з підготовки та проведення заходів з відзначення 100-річчя від дня народження Івана Багряного і затвердити його персональний склад;

2) забезпечити розроблення Організаційним комітетом і затвердити плян заходів на 2006–2007 роки з підготовки та відзначення 100-річчя від дня народження Івана Багряного, передбачивши, зокрема:

– проведення у жовтні 2006 року в м. Києві урочистостей, присвячених громадській діяльності та літературній творчості Івана Багряного, просвітницьких та культурно-мистецьких заходів у Сумській та Харківській областях, де народився і жив Іван Багряний, а також тематичних конференцій, „круглих столів", літературних читань в інших реґіонах України;

– карбування та введення в обіг у встановленому порядку ювілейної монети на відзнаку 100-річчя від дня народження Івана Багряного;

– випуск в обіг поштової марки і конверта, присвячених 100-річчю від дня народження Івана Багряного, та здійснення спецпогашення поштової марки;

– створення в Охтирському міському краєзнавчому музеї тематичної експозиції, присвяченої життю і творчості Івана Багряного;

– здійснення заходів з підготовки та видання творів Івана Багряного в серії „Бібліотека Шевченківського комітету".

2. Кабінету міністрів України, Раді міністрів Автомної Республіки Крим, обласним, Київській та Севастопольській міським державним адміністраціям вивчати питання про присвоєння окремим навчальним та науковим закладам і установам імені Івана Багряного, а також відповідне найменування чи перейменування в установленому порядку вулиць та площ у населених пунктах України.

3. Міністерству закордонних справ України за участю Української всесвітньої координаційної ради вивчити можливість увічнення пам'яті Івана Багряного в країнах, де він проживав, та внести в установленому порядку на розгляд Кабінету міністрів України відповідні пропозиції.

4. Державному комітету телебачення та радіомовлення України забезпечити широке висвітлення заходів, пов'язаних із підготовкою та відзначення 100-річчя від дня народження Івана Багряного, організувати цикли тематичних радіо– та телепередач, присвячених його життю та діяльності.

Президент України
Віктор Ющенко
15 вересня 2006

Дякуємо

Від часу появи останнього числа – 72-ої сторінки Фундації прислали пожертви такі особи: 690 дол. – **Леонід Мостович** (з них 600 дол. для журналу „Березіль" в Харкові); 500 англійських фунтів – **Галина й Іван Довгоп'яти** у пам'ять їх друга Івана Шкіренка в Лондоні, Англія; 500 дол. – **Василь Стан;** 250 дол. – **Іван Головацький** з Австралії; 200 дол. – **Галина і Віктор Мартиненки** в пам'ять сестри Зої Мельниченко; по 100 дол. – **Рая і Олександер Юхименки, Галина Кочановська, Петро Гурський** в пам'ять Юрія Іхтіарова та в соту річницю з дня народження Івана Багряного; **Галина і Том Свічковські та Ліда і Петро Китасті;** 80 дол. – **Микола Латишко;** 50 дол. – **Іван Деркач, Олександер Кривенко та Анна Білоус;** 35 дол. – **Катерина Васильченко;** 30 дол. – **Неоніла Дзюба;** по 25 дол. – **Михайло Коргун та Роман Ричок;** по 20 дол. – **Петро Лещишин та Оксана Коліcніченко** в пам'ять племінниці Клави.

Управа Фундації щиро дякує всім жертводавцям й просить й далі підтримувати Фундацію своїми пожертвами, щоб вона могла допомагати патріотичним виданням України та фінансувати видання книжок та журналів, які містять матеріяли, невідомі молодому поколінню України. Також Фундація щиро дякує Гані та Гені Прогній, власникам „The Prohny Group" за безкоштовний набір і друк Бюлетеня Фундації, ч. 24.

В Фундації можна придбати книги Івана Багряного: „Тигролови" – 15 дол., „Золотий бумеранг" – 25 дол., „Вірю!" – хрестоматія творчости Ів. Багряного – 20 дол., „Листування" Ів. Багряного, яке містить коло 600 листів з різними особами в 2-ох томах – 50 дол. та „Публіцистика" – 30 дол., „Нова релігійність Ів. Багряного" Максима Балаклицького – 12 дол., „Життєва мудрість у творах Ів. Багряного" (енциклопедичний словник) Валерія Кунова, який містить найвагоміші вислови з книг І. Багряного, – 12 дол. Ці книги можна придбати, висилаючи чек на адресу Фундації. Ціни – в долярах США.

Що писав І. Багряний про комсомольців та комуністів України?

Час від часу в пресі та по радіо в діяспорі згадувалося, що Ів. Багряний писав, що українську державу збудують комуністи та комсомольці України або що він хотів комуністичної України. Що було причиною таких версій? В 1948 році Ів. Багряний написав статтю, яка появилася друком в партійному журналі УРДП „Наші позиції", ч. 1, під назвою „Наша генеза і наші резерви".

В тій статті він писав: „Розглядаючи політичні сили, вірніше політичні кадри українського народу в підсовєтській Україні, ми твердили і твердимо, що кадри ті колосальні, високого фахового та державницького вишколу. І той, хто опанує ті кадри, той може боротись проти Сталіна за українську державу. Але ті кадри знаходяться в КП(б) України і в комсомолі, тобто – під КП(б)У й під комсомолом, що ними розпоряджаються. Наша ставка на ці кадри власне й наводила жах на наших політичних супротивників, даючи харч найзапеклішій пропаґанді проти нас. Але ми стоїмо далі на своєму, повторюючи дальший хід думки, яку нашим супротивникам не вистачає пороху дослухати до кінця.

Так, ці кадри під КП(б)У і під комсомолом. На державно-політичній роботі. І це – всі основні кадри нації, бо все, що було політично активне і здатне до політичного життя, мусило визначитися, можливість же визначитися в офіційній сфері була і є лише одна – під еґідою КП(б)У і комсомолу. А тепер – інша справа, наскільки ці кадри душею і серцем належать тій КП(б)У і тому комсомолові. Досвід доводить тут щось зовсім протилежне. Приклад Хвильового, Влизька, Позичанюка і багато, багато інших хіба не є красномовний? А отакі Гудзенки і Кравченки – хіба це лише одиниці? Нам принаймні відомо, що ім'я їм леґіон. ...Очевидно, не про контакт з переконаними комуністами й комсомольцями йдеться. Ні, йдеться про контакт з тими, хто розійшовся з комунізмом так, як розійшовся Хвильовий, Позичанюк чи Влизько. А це значить з 90 відсотками тих політичних кадрів". Напевно Іван Багряний не мав на думці таких комуністів, як П. Симоненко, Н. Вітренко чи „соціяліст" О. Мороз, який ще й досі носить квіти до пам'ятника Ленінові та їм подібних.

За ці думки Ів. Багряний та середовище, що він очолював, мав багато різних звинувачень, напастей, прикростей від політичних супротивників в діяспорі та комуністів в СССР.

В травні 1961 року, за два роки до смерти Ів. Багряного, появилася масовим тиражем ніби спеціяльне односторінкове видання газети „Українські вісті", газети ніби середовища І. Багряного, з фотографією І. Багряного в чорній рамці, де повідомлялося, що він помер. Він в той час був у санаторії. Похорон, писалося, відбудеться в Мюнхені. Заупокійна Служба Божа буде в церкві Архангела Михаїла, а похорон – на кладовищі Вальдфрідгоф. Ще й досі невідомо, хто ту фальшивку надрукував і поширив. Те число розіслано поштою з Німеччини, в тім числі й його дружині, яка жила в Новім Ульмі з двома малими дітьми.

Перед смертю Іван Багряний, який помер 25 серпня 1963 року, розпочав в санаторії писати листа до невідомого друга. А до цього його змусили, тоді вже важко хворого на туберкульозу, яку набув, поневіряючись в тюрмах та засланні в СССР, діябет та серце, особи різними анонімними листами, статтями та іншими наклепами. В тім листі, що лишився на столику коло нього, він писав: „Друже мій, я вже задихаюсь. Щоб уявити, якого несамовитого напруження нервів і волі треба мені для витримування всієї зливи мерзоти (такої безконечної і такої немилосердної!), треба взяти лише до уваги, що моя душа від природи – це душа поета і мистця. А значить, вона зовсім не пристосована таку мерзость витримувати. Мушу. Хто зрозуміє це слово?! Тому я зціплюю зуби й нагинаю голову й іду до кінця шляхом призначення. Серце кожного поета і романтика мусить іти на Голготу".

Дописи і листи до сторінки Фундації імені І, Багряного просима посилати на адресу:
Bahriany Foundation,
811 S. Roosevelt Ave.,
Arlington Heights, IL
60005 USA
Сторінку редагує
Олексій Коновал

Концерт церковної музики до 100-ліття парафії

ЧИКАҐО. – Концерт літургійної музики відбувся в неділю, 8 жовтня, в катедрі св. о. Миколая, яка була організована в 1906 р. і святкує свій столітній ювілей.

Хоч сто років перед вічністю – це „годинка перед віком,” – парафразуючи слова „Русланових псальмів” Маркіяна Шашкевича, музику до яких скомпонував Борис Кудрик і виконав збірний хор, проте в людському житті це час життя чотирьох поколінь.

Після цієї пісні, яку хор виконав в супроводі симфонічної оркестри під дириґентурою проф. Михайла Голіяна, виступали хори „Славута“ (дир. В. Дуда, соліст диякон М. Городиський), „Сурма“ (дир. З. Модрицький), хор СУМ-а ім. Миколи Павлушкова (дир. В. Попович), хор катедри св. Володимира (дир. В. Попович), хор церкви св. Андрія (дир. Т. Руденко), хор „Благовість“ (дир. О. Новик) і квінтет з солісткою Г. Геряченко.

Хорові співи були переплетені виступами відомого соліста Метрополітан-опери з Ню-Йорку Стефана Шкафаровського і його дуетом зі солісткою Мирославою Кукою. На завершення прозвучала молитва „Владико неба і землі” з опери „Запорожець за Дунаєм“ С. Гулака-Артемовського зі сольо Ярослава Лемішки, і „Алілуя” з відомого твору Г. Ф. Генделя „Месія.” Ці два твори виконав збірний хор століття в супроводі оркестри під дириґентурою Михайла Голіяна. Коли, почувши перші акорди „Алілуя,” всі присутні піднялися з місць, то це поєднання краси храму зі звуками величного співу залишило у присутніх незабутнє переживання і спомин на ціле життя.

Концерт організував комітет під головуванням Михайла Голіяна.

Іванна Ґорчинська

Спільний хор, оркестра і соліст Ярослав Лемішка

З річних нарад Головної Управи СУА

НЮ-ЙОРК. – З 29 вересня по 1 жовтня Головна управа підвела підсумки своєї діяльности за рік, що минув після XXVII Конвенції СУА.

Цьогорічні наради Головної Управи СУА розпочалися „круглим столом", який вела голова СУА Ірина Куровицька. В трьох секціях (ведучими були заступниці голови СУА Оксана Фаріон, Марта Данилюк і Марiянна Заяць) голови Окружних Управ і референтки обмінювалися думками з різних ділянок праці, ділилися досвідом пошуків нових методів і плянами на майбутнє. Багато нових ідей внесли молоді членки Головної Управи СУА, а саме: Христина Швед – в ділянці виховання молоді; Віра Кушнір – в залученні до організації молодих жінок; Дарія Дроздовська – в питаннях допомоги новоприбулим еміґрантам з України, а також самітнім членкам похилого віку.

Головне завдання СУА на даному етапі – приєднання нових членок до організації. Позитивними результатами в цій праці поділились голови Окружних Управ СУА Дітройту (голова Дарія Завадівська), Філядельфії (голова Христина Хомин-Їжак), Ню-Йорку (голова Надія Савчук), Нової Англії (голова Галина Шулевська).

Важливою ділянкою праці СУА є Стипендійна Акція (референтка Марія Полянська). Загальна сума наданих стипендій з Фондів Союзу Українок Америки у 2005 році становить 112.275 дол. з них 444 студенти в Україні отримали стипендії СУА в сумі 77,465 дол. Крім цього є стипендіяти у Бразилії, Арґентині, Грузії і Польщі. Лише 55 спонзорів Округи СУА Ню–Джерзі (голова Катруся Воловодюк) оплатили 132 стипендії на суму 37 412 дол.

Референтка Суспільної Опіки СУА Дарія Дроздовська висловила щиру подяку всім жертводавцям, які з такою любов'ю і сердечністю підтримують допомогові акції СУА в Україні та інших країнах світу, . Загальна сума пожертв для сиріт, бабусь, жертв Чорнобиля та ін. становить 28,495 дол.

Для здобуття коштів союзянки влаштовують різні імпрези для громадянства. Досвідом в цьому питанні поділилася Ірена Стецьків, вільний член Екзекутиви СУА і голова 113-го Відділу СУА.

На засіданні Головної Управи СУА з промовою виступила голова СУА Ірина Куровицька, яка недавно повернулася з України. Голова СУА гідно репрезентувала нашу організацію в Києві на Річних нарадах Світової Федерації Українських Жіночих Організацій (СФУЖО), на Річних нарадах Світового Конґресу Українців (СКУ), на IV Форумі Української Всесвітньої Координаційної Ради (УВКР), а також на Ґенеральній Асамблеї Міжнародньої Ради Жінок (МРЖ), яка вперше в історії відбувалася в Україні. Жінки з 44 країн світу з'їхались в столицю України, щоб обговорити проблеми, які хвилюють жіноцтво нашої планети.

Голова СУА привітала присутню в залі Анну Кравчук – Почесну голову СУА, а також з переобранням її на пост голови Українських Американських Ветеранів.

Приємною несподіванкою для учасників засідання була презентація брошурки „Коротка історія СУА", яку виготовила Марта Данилюк – заступниця голови СУА для справ організації. Ірина Куровицька висловила велике спасибі Марті Данилюк за цю велику працю. В свою чергу, п. Марта подякувала голові СУА Ірині Куровицькій, без допомоги якої ця брошура не вийшла б у світ, Гані Кріль – за мистецьке і технічне оформлення, Ользі Тритяк – за надання архівних матеріялів. Особлива вдячність висловлена Федеральній Кредитовій Кооперативі „Самопоміч" в Ню-Йорку за покриття коштів на видання україномовної брошурки. Переклала її на англійську мову Марiянна Заяць – заступниця голови СУА зі справ зв'язків.

На засіданні обговорювались фінансовий стан журналу „Наше Життя", який є візитною карткою Союзу Українок Америки і репрезентантом нашої організації в усьому світі. Цим питанням займається Оксана Фаріон, перша заступниця голови СУА, яка вкладає всю душу в працю організації. Вирішили подавати платні оголошення і реклями в журналі.

Учасниці нарад дискутували над питанням, як найповніше використати фонди СУА, щоб якнайбільше допомагати Україні, яка стає на ноги і в якій формується нова Людина. Доля України стояла і стоїть на чільному місці у праці союзянок Америки.

Лідія Баб'юк

Відзначили 65-ліття Української євангельської церкви

Грають дівчата з Огайо

Віруючі складають пожертви на радіопрограму, праворуч – член УНСоюзу Євген Макар

Молодь Євангельської церкви

ЮНІОН, Н. Дж. – Впродовж трьох днів, 20-22 жовтня, громада Української євангельської церкви на молитовних зібраннях візначала 65-річчя її заснування. Головна Служба Божа в неділю, 22 жовтня, зібрала багато гостей з інших церков Америки. Проповідь виголосив гість з Арґентини – пастор Едуардо Ріґонді. Співали і грали на музичних інструментах українські дівчата з Огайо – студентки Біблійної школи. На ведення радіопрограми „Відвертість", яку готують у церкві почесний професор Острозької академії Леонід Якобчук і журналіст Левко Хмельковський (програма щотижня передається з Києва на першому каналі Українського радіо) віруючі пожертвували понад 14 тис. дол. Свято завершилося спільним обідом.

К. Л.

5 листопада: український кінофестиваль

ДЖЕНКІНТАВН, Па. – Українська бібліотека при Українському освітньо- культурному центрі, Осередок праці НТШ у Філядельфії та Український освітньо-культурний центр проводять показ нових українських фільмів в неділю, 5 листопада, о 3-ій годині по полудні в УОКЦ (700 Cedar Rd., Jenkintown, PA).

З вступним словом і в дискусії після показу фільмів виступить д-р Юрій Шевчук, викладач української мови, директор Українського кіноклюбу Колюмбійського університету, Ню-Йорк.

У програмі: „Подорожні" (2005 р., реж. Ігор Стрембицький) – єдиний в історії українського кінематографу фільм, що здобув найпрестижнішу у світі фільмову нагороду - „Золоту пальмову гілку" Міжнародного кінофестивалю в Кані, Франція, 2005 р., за найкращий короткометражний фільм, „Пересохла земля" (2004 р., реж. Тарас Томенко) – володар „Золотого ведмедя" Міжнародного кінофестивалю в Берліні, 2001 р. , – заснована на новелі Ґабрієля Ґарсії Маркеса барвиста кінопритча про те, як людина не змогла скористатися рідкісним даром із небес, „Трагічне кохання до зрадливої Нуськи" (2004 р., реж. Тарас Ткаченко) – кумедна історія кохання двох хлопчаків до дорослої жінки, „Дрібний дощ" (2005 р. , реж. Г. Делієв) – як несподівана приязнь між українською дівчинкою і двома німецькими полоненими серед руїни Другої світової війни заперечує всі ідеологічні приписи сталінського тоталітаризму, „Злидні" (2006 р.) – анімаційний фільм Степана Коваля, переспів старої гуцульської казки, яка надто близько нагадує сучасну Україну. Вступ 10 дол. Всі фільми – в оригінальній україномовній версії з англійськими написами.

Відвідайте УОКЦентр! Тел.: (215) 663-1166, електронна пошта: contact@ukrainiancenterphila.org

Пресовий комітет УОКЦ

Дитяча маскарада у Вашінґтоні

ВАШІНҐТОН. – Заходами 78-го Відділу Союзу Українок Америки 1 жовтня в залі собору Пресвятої Родини відбулася дитяча маскарада. Комітет, який очолювали Туня Ґаст-Їравт та Аня Сілецька-Піяца, вклав багато праці в підготування та проведення цієї імпрези. Відома співачка Оля Ходоба-Фриз провела з дітьми цікаву програму, сповнену співу і гри. Спонзорами дитячої маскаради були Українська Вашінґтонська Федеральна кредитівка „Самопоміч", Балтиморська Федеральна кредитівка, 15-ий Відділ Українського Народного Союзу, „Charchalis @ Company, PA", „Natalia's Elegant Creations (European-style Dresswrts)". На фото: Оля Ходоба-Фриз та учасники маскаради у Вашінґтоні.

Христина Шипилява
Фото: Олена Шевченко

УКРАЇНА І СВІТ

Конґрес „Українська освіта у світовому просторі“

Валентина Каплун і Петро Кононенко, організатор конґресу, директор Інституту українознавства

КИЇВ. – 19–21 жовтня в столиці України відбувся міжнародний конґрес освітян. Головною темою конґресу, який проходив у рамках XV щорічної Міжнародної науково-практичної конференцій було: стан, проблеми, перспективи розвитку українознавства на території України і за її межами.

Організатори конґресу: Міністерство освіти і науки; Науково-дослідний інститут українознавства; Міжнародна асоціяція „Україна і світове українство“.

Урочистим привітанням відкрив пленарне засідання директор Науково-дослідного інституту українознавства президент Міжнародної асоціяції „Україна і світове українство“ д-р Петро Кононенко, який окреслив головні завдання конґресу. Патріярх УПЦ КП Філарет благословив делеґатів конґресу на плідну працю і наголосив, що освіта і духовність – це нерозривні речі. Міністер освіти і науки України Станіслав Миколаєнко торкнувся питань моральности і духовности освіти, добробуту українського вчителя, наголосив на европейському рівні освіти українських дітей і нагадав, що усі, хто вступає в українські університети, мусять здати іспит з української мови.

Цікавими і змістовними були виступи поетів Івана Драча і Дмитра Павличка. Велика увага приділялася проблемам загрози впровадження російської мови як другої державної мови в Україні. Дмитро Павличко емоційно виголосив з трибуни: „Впровадження другої мови – це смерть держави“.

З різних куточків України, з різних частин світу приїхали освітяни на цей форум, щоб вирішити багато важливих питань в науці і освіті нашої молоді. І як зазначила у своїй промові директор Українського гуманітарного ліцею Київського національного університету ім. Т. Шевченка Ганна Сазоненко, „наш продукт – це дитина, і її має оцінити суспільство“.

Насиченою і плідною була робота форуму. Заслухано багатьох доповідачів з різних шкіл. Після першого робочого дня делеґати були запрошені на святковий концерт, де виступали вихованці Київського військового училища ім. І. Богуна і народні артисти України, а пізніше учасники форуму вже в неофіційній обстановці під час частування продовжували дебати, жартували, були веселі і задоволені.

Другого дня працювали секції в різних навчальних закладах Києва. Наша, 10-та секція, обговорювала питання „Українська школа в країнах зарубіжжя: стан, проблеми, перспективи розвитку“.

В другій половині дня всі зібралися в міському Будинку учителя на зустріч з представниками Міністерства освіти України. У заключний день, 21 жовтня, були заслухані звіти секцій, підведено підсумки конґресу і прийнято ухвали та пропозиції, які були подані на розгляд до Міністерства освіти України.

Хочеться вірити, що конґрес дасть позитивні зміни в системі української освіти в Україні і за її межами, бо мета українського закордонняце збереження етнонаціональної ідентичности, припинення асиміляції і виховання української молоді в дусі патріотизму та гордости за нашу рідну Державу – Україну.

Валентина Каплун,
вчителька Школи українознавства ім. Лесі Українки, працівник Головної канцелярії УНСоюзу

З виступу Валентини Каплун на конґресі

Висока ефективність навчально-виховного процесу в українських школах США значною мірою досягається завдяки Шкільній раді, яка була створена 53 роки тому при Українському Конґресовому комітеті Америки й донині є централею Шкіл українознавства в Америці. Особливо треба відзначити високий рівень професіоналізму голови Шкільної ради проф. – Євгена Федоренка, який очолює Шкільну раду від 1983 року. Також шана і хвала заслуженим вчителям і професорам з довголітнім стажем учителювання, почесним членам Шкільної ради, якими є Олександер Пришляк, Стефанія Квасовська, д-р Олександер Лужницький, Павлина Андрієнко-Данчук, д-р Ігор Гурин, Атанас Кобрин, д-р Степан Воляник, Надія Хойнацька, Ольга Теребус-Кекіш, Олександер Лужницький. Вони невтомною працею зуміли втримати українство в Америці і передають свій досвід нам – молодшим вчителям.

В Америці є багато свідомих українців, які тримаються українських традицій, вивчають українську мову, дітей приводять до українських шкіл. Приємно бачити, коли американські діти українського походження їдуть в Україну на вищі студії до Києво-Могилянської академії, вступають до українських університетів, або, скінчивши американські коледжі, їдуть жити і працювати в Україну і вдячні своїм батькам і вчителям, що дали їм знання української мови, літератури, історії, географії і культури і вони тепер вільно можуть почуватися в Україні, де, як ніколи, потрібні висококваліфіковані спеціялісти зі знанням чужоземних мов.

Цього року діти з Українського гуманітарного ліцею ім. Тараса Шевченка з Києва відвідували США за проєктом вивчення української діяспори в Америці, і їм випала нагода побувати на випускному вечорі Шкіл українознавства Нью-Йорку, Нью-Джерзі і Конектикату. Кияни були приємно вражені, що американські українці так багато знають про Україну, чудово співають, танцюють і гордяться, що вони є українцями.

СПОРТ

„Чорноморська Січ“посідає третє місце

„Чорноморська Січ“ – „Крембері Ґунґарія“ С. К. – 1:1
„Чорноморська Січ“ – „Еволюшен“ С.К. – 3:0

В двох останніх змаганнях чемпіонату півпрофесійної Центральної дивізії Ґарден Стейт Сакер Ліґи Нью-Джерзі дружина з копаного м’яча „Чорноморської Січі“ здобула чотири точки. Зустріч з сильним клюбом „Гунґарія“ відбулася на площі Керсі в Юніоні. Перші хвилини поєдинку були сприятливіші для гостей. Клюб „Гунґарія“ значно зміцнений новоприбулими футболістами з Угорщини, які там виступали в дружинах вищої ліґи. Вони швидко розгортали продумані атаки, які закінчувалися стрілами у ворота господарів.

Вдало грав воротар господарів, який успішно ліквідував усі небезпеки. Після цього „січовики“ провели кілька швидких контратак, завдяки яким вирівняли гру, але ґолів не здобули.

М’ячі із стрілів Данила Левицького, Тараса Оконела і Михайла Ґудзія успішно ловив або відбивав воротар гостей. Перша половина закінчилася вислідом – 0:0.

Після перерви „січовики“ проводили акції біля воріт суперників. Оборонці і воротар гостей ліквідували небезпеки під своїми воротами, що їх створили Данило Левицький, Марко Гординський і Андрій Кудрик. Після цього гості провели кілька контратак, але завдяки енерґійній обороні „Ч. Січі“ – Андрієві Панасові, Романові Хомику і Андрієві Мандзієві – бажаного успіху не досягнули.

Несподівані ґолі все таки наспіли. На 85-ій хвилині „січовики“ провели чергову атаку на ворота „Гунґарії“. Виконавцем цього стрілу призначили енергійного оборонця Романа Хомика. М’яч з сильного удару влетів поруч з воротарем в сітку, завдяки чому господарі здобули ведення – 1:0. Через дві хвилини гості в свою чергу провели швидку атаку на ворота господарів і вирівняли вислід 1:1.

Чергову зустріч дружина „Ч. Січі“ мала з клюбом „Еволюшен“, але цей клюб, долаючи серйозні внутр ішні труднощі, напередодні змагань відмовився від гри, що згідно з правилом дало 0:3 на користь нашої дружини. Після цих 4-ох здобутих точок „Ч. Січ“ посідає в табелі ігор Центральної дивізії третє місце.

Омелян Твардовський

Чемпіонат Европи з кіокушин-кан-карате

КИЇВ. – 28 жовтня у Києвському палаці спорту відбувся Перший відкритий чемпіонат Европи з кіокушин-кан-карате-до серед чоловіків і жінок – з куміте й ката. У ньому взяли участь команди з 20 країн. Організатори – Міжнародна організація кіокушин-кан-карате, Европейська федерація кіокушин-кан-карате і Федерація України. На фото: українка Ольга Юрченко (праворуч) в півфінальному поєдинку з росіянкою Марією Пановою (вагова категорія понад 65 кг). Фото УНІАН

Ліґа чемпіонов Европи з футболу

„Шахтар" - „Валенсія" - 2:2

У четвертій турі Ліги Чемпіонів донецький „Шахтар" зіграв унічию (2:2) з „Валенсією".

Після 4-ої тури турнірне положення в групі за точками таке:

1. „Валенсія“ – 10
2. „Рома“ – 7
3. „Шахтар“ – 2
4. „Олімпіякос“ – 2

Вже на другій хвилині після порушення правил Фернандіньо Жадсон з карного послав м`яч у верхній кут воріт „Валенсії" – 1:0. „Валенсія" на 18-ій хвилині зрівняла рахунок. На 25-ій хвилині Фернандіньо Жадсон, улюбленець Р. Ахметова, сильним ударом з 20 метрів поцілив у ворота Канісареса – 2:1.

Після змагань 4-ої тури Ліґи чемпіонів визначилися три команди, які собі вже забезпечили місця в 1/8 фіналу. Серед них – „Валенсія", яка зіграла внічию з донецьким „Шахтарем".

Київська команда „Динамо“ проводить гру з командою „Ліон“ 1 листопада і про її вислід ми розповімо в наступному числі тижневика.

ПРЕСОВИЙ ФОНД „СВОБОДИ“, вересень 2006 р.

85	дол.	Кулас Юліян	Парк Рідж, Іл.
60		Мусій Юрій	Етобіко, Онт., Канада
55		Біраковський Богдан	Коледж Пойнт, Н. Й.
		Почтар Людмила	Скоч Плейнс, Н. Дж.
		Реліховський Зеновій	Омага, Неб
		Сервит Юрій	Берклі Гайтс, Н. Дж.
50		Джулі Ірина і Павло	Ґросе Пете, Шор, Миш.
		Малецький Мирослав	Торонто, Онт., Канада
		Погаратна Богдана в пам’ять Миколи Погаратного	Елма, Н. Й.
		Стецура Іван	Мідлбурґ Гай, Огайо
		Шпирка Євгенія	Вест Оранж, Н. Дж.
45		Мельничени Галина і Євген	Овінґс, Мд.
		Пуган Ігор	Макунджі, Па.
		Тарасенко Василь	Чикаґо, Іл.
35		Полянська Марія	Матаван, Н. Дж.
30		Мицьо Беатріс	Гамілтон, Онт., Канада
25		Андрусь Ірина	Флашінґ, Н. Й.
		Іванців Михайло	Іст Бранзвік, Н. Дж.
		Камінський Юрій	Джексон Гайтс, Н. Й.
		Олиник Степан	Вашінґтон, ДК
		Панчишин Степан	Парма, Огайо
		Пастушенко Надія	Ню-Йорк, Н. Й.
		Винар Любомир	Равіна, Огайо
20		Бртков Петро	Норт Порт, Фла.
		Білики Галина і Володимир	Вест Вуд, Н. Дж.
		Борачок Олег	Медисон, Виск.
		Гафткович Ірина	Рочестер, Н. Й.
		Кобаса Олександер	Вільямставн, Н. Дж.
		Колінко Оксана	Філядельфія, Па.
		Лонишин Софія	Сомерсет, Н. Дж.
		Підвербицький А.	Скенектеди, Н. Й.
		Пундій Павло	Чикаґо, Іл.
		Смит Христина	Гарізбурґ, Па.
		Стрілко Григорій	Рокфорд, Іл.
		Задерей Андрій	Савт Бенд, Інд.
15		Беца Павло	Лорейн, Огайо
		Хнас Петро	Овк Лон, Іл.
		Іваськів Любомир	Венес, Фла.
		Корлятович Степан	Клівленд, Огайо
		Коваль Теодор	Вебстер, Н. Й.
		Квітковська Марта	Стерлінґ Гайтс, Миш.
		Петрик Федір	Левітавн, Па.
		Савчук Іван	Філядельфія, Па.
		Василишин Роман	Філядельфія, Па.
10		Боднарська Марія	Чктоваґа, Н. Й.
		Свириденко Й.	Гантінґтон, Кон.
		Беш Іван	Янґтавн, Ар.
		Боско Михайло	Етобіко, Онт., Канада
		Цікало Юрій	Калдвел, Н. Дж.
		Джуль Андрій	Ґроснт, Пт, Миш
		Грінів Федір	Кент, Ваш.
		Гуцуляк Олександра	Балтимор, Мд.
		Ладнай Степан	Ґлен-Спей, Н. Й.
		Лонкина Тарас	Олвер Спрінґ, Мд
		Лук Ольга	Такома Парк, Мд.
		Лушняки Ільга і Микола	Чикаґо, Іл
		Мірчук Микола	Лівінґстон, Н. Дж.,
9	дол.	Мусійчук Константин	Вудріч, Н. Й.
		Олійник Анна	Філядельфія, Па
		Пільгуй Дмитро	Філядельфія, Па.,
		Ріпецький Юрій	Ов Клер, Віск.
		Романковський Ярослав	Джамейка Плейн, Мас.
		Семущак Степанія	Вудсайт, Н. Й.
		Шустак Степан	Айслiп, Н. Й.
		Свансон Лариса	Пало Алто, Кал.
		Сидіда М.	Іст Гановер, Н. Дж.
		Шустов Оксана	Ворен, Миш.
		Торбин Марія	Флорам Парк, Н. Дж.
		Товарницька Лідія	Юніон, Н. Дж.
		Вовк Степан	Торонто, Онт., Канада
		Заяць Роман	Чикаґо, Іл.
8		Васів Василь	Кліфтон, Н. Дж.
6		Варварів Марія	Джерзі Ситі, Н. Дж.
5	дол.	Басараб Катерина	Філядельфія Па.,
		Левицький Адріян	Елкінс Парк, Па
		Лилак Микола	Рочестер, Н. Й.
		Орищишин Борис	Лейквуд, Ко.
5	дол.	Бойцун Михайло	Трентон, Н. Дж.
		Бойчук Анна	Ворен, Миш.
		Ґоляш Надія	Палатайн, Іл.
		Ґрех Микола	Мілвокі, Виск.
		Галамушка Марія	Ворм Мінерал Спр., Фла.
		Кошеловський Дмитро	Лівонія, Миш.
		Курило Ольга	Етобіко, Онт., Канада
		Квасовська С.	Манасас, Ва.
		Левицький Семен	Етобіко, Онт., Канада
		Лукашевич Ольга	Філядельфія, Па.
		Литвинишин Йосиф	Гінсдел, Іл.
		Бокало Марія	Львівська обл., Україна
		Медюх Мрія	Вигані, Н. Дж.
		Могила Анна	Риджвуд, Н. Й.
		Новосад Олександер	Дейтона Бiч, Фла.
		Николишин Петро	Вест Роксбері, Мас.
		Оленська Марія	Ґлен-Спей, Н. Й.
		Паращук Михайло	Колчестер, Кон.
		Петришин Михайло	Перис, Кал.
		Петриштн Олекса	Тандер Бей, Онт. Канада
		Потер Теодор	Ворм Мінерал Спр., Фла
		Приймак Степан	Рочестер, Н. Й.
		Пик Марія	Чикаґо, Іл.
		Ровенко Микола	Норт Порт, Фла.,
		Щербак М.	Нор Порт, Фла.,
		Скрип Віра	Фт. Лодердел, Фла
		Старущак Френціс	Веланд Онт., Канада
		Шумська Марія	Філядельфія, Па.,
		Тарасюк Степан	Стретфорд, Кон.
		Варшона Олена	Амстердам, Н. Й.
		Юркевич Марія	Іст Гановер, Н. Дж.
		Зозуля Т.	Мідл Велич, Н. Й.
		Зварич Михайло	Йонкерс, Н. Й.

Разом: 1834 дол.

Щиро дякуємо всім за фінансову підтримку „Свободи“ – найстаршої української газети

Модернізм в Україні: національний за формою, інтернаціональний за змістом

(Закінчення з числа 43

Перехрестя

Феномен Максимовича з його художньою мегаломанією, виклична поведінка Давида Бурлюка і прорив Богомазова крізь абстрактне мистецтво – все це свідчить про енерґію і про плюралізм українського світу мистецтва у перші десятиріччя XX сторіччя. На початку 1910 років Київ справді був великим мистецьким осередком, що міг пишатися не лише цілою плеядою молодих малярів і скульпторів, а й також відповідним антуражем – колекціонерами, виставками, журналами, що є принципово важливим для просування нових ідей.

Наприклад, елеґантний журнал „В мире искусства“ („У світі мистецтва“), (1907–1908), публікував статті й огляди стосовно останніх мистецьких течій у Західній Европі і в Росії, знайомлячи з такими митцями, як А. Бенуа, С. Дягилев, Н. Реріх та М. Врубель, організуючи власні виставки сучасного мистецтва в Києві і в Одесі. Існували також часописи „Искусство и печатное дело“ („Мистецтво і друкарська справа“), 1909 р., „Искусство“ („Мистецтво“). 1911 р., та „Ускусство в Южной России“ („Мистецтво у Південній Росії“), 1912–1914 рр. Ці журнали публікували статті таких знаменитостей, як Олександер Блок, Валерій Брюсов і Володимир Курбатов, а також статті менш відомих критиків, які пізніше мали великий успіх у Москві і стали поважними істориками мистецтва (Олександер Філіпов) та хореографами (Форегґер та Касіян Голейзовський).

Ці українські періодичні видання, крім того, були основним джерелом інформації про національні і міжнародні мистецькі течії, цьому сприяли також не менш важливі огляди художніх виставок, наприклад „Ланцюга“, „Салонів“ Іздебського (1909–1911) та „Кільця“ (1914). Про важливість саме цих імпрез говориться в іншому місці цього каталогу, тож ми не будемо повторювати тут основні дані. Досить буде сказати, що деякі з художників, представлених у „Перехрестях“ (насамперед, Богомазов і Екстер), співробітничали з „Кільцем“, і що ця подія великою мірою прислужилася до утворення „збірного пункту“ українського аванґарду, що народжувався, і який висував власну оригінальну інтерпретацію кубізму і футуризму.

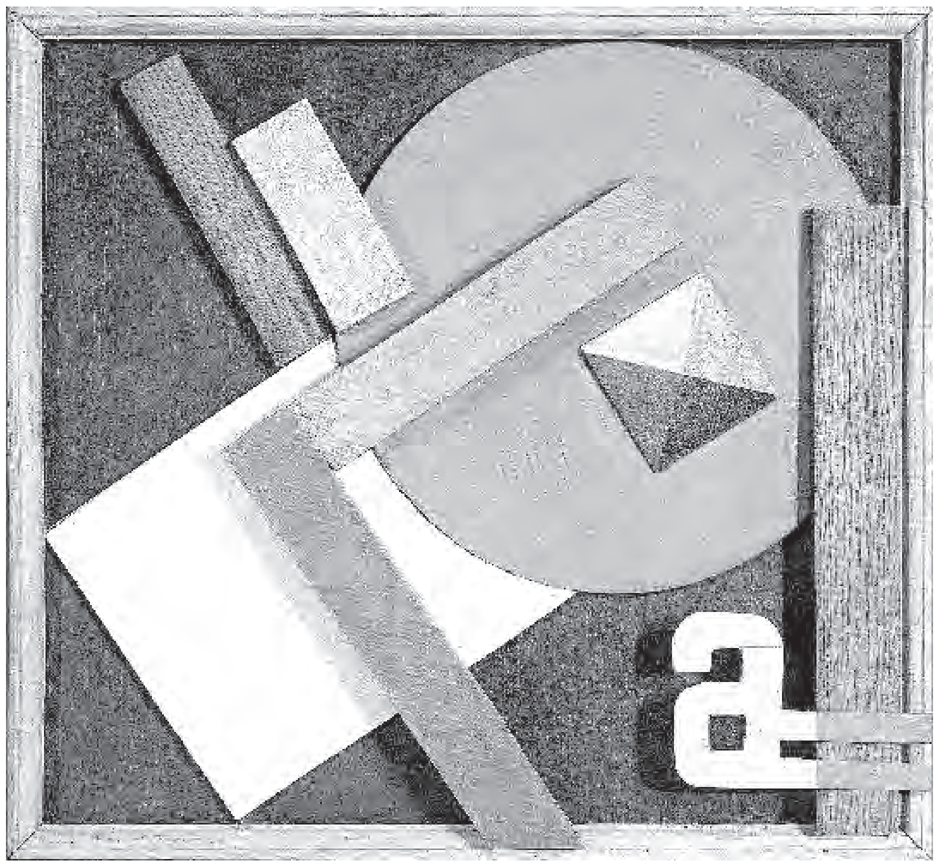
Нам здається, що в історії українського модернізму недостатньо уваги приділяється тому факту, що паралельно з місцевими лябораторіями впливові товариства Санкт-Петербургу й Москви також поширювали свій вплив на Київ, зокрема йдеться про Світ мистецтва та Спілку російських художників. Перший, зокрема, привіз у Київ твори Натана Альтмана, Лева Бакста, А. Бенуа, М. Ларіонова, Г. Лукомського, Кузьми Петрова-Водкіна та Георгія Якулова навесні 1913 року, тоді як друга того самого року виставляла в Києві роботи Бакста, Бенуа, Бориса Кустодієва, Нарбута, Петрова-Водкіна та інших. Так само українське мистецтво було добре відоме в російських столицях, наприклад, через виставку до трьохсотріччя російського народного мистецтва, організовану у Санкт-Петербурзі 1913 року. До чудового каталогу „Російське народне мистецтво“, виданого Міністерством сільського господарства, Олександер Кривошеїн та історик мистецтва Адріан Прахов* включили кілька великих розділів, присвячених вишивкам, дереворізьбі, кераміці й творам по металу, що належали різним етнічним угрупованням Російської Імперії. Більшу частку списку робіт та ілюстрацій каталогу було присвячено художнім досягненням в Україні, незважаючи на те, що основною метою цього заходу було підкреслити художню спільність, а не розбіжності, показати внесок цих народів до спільного знаменника „російської“ культури.

Синтеза

Така синтеза різностильових напрямків, нових і старих, ішла паралельно з географічною мобільністю самого українського аванґарду: Екстер жила в Києві, у Санкт-Петербурзі і в Парижі: Давид Бурлюк у Чернянці, Києві, Москві, Санкт-Петербурзі та в інших містах; народившись в Україні, Нікритін і Олександер Тишлер професійно працювали в Москві, так само, як і кияни Ісак Рабинович і Ніссон Шифрин; М. Андрієнко і Соня Делоне досягли зрілості в Парижі; Архипенко, В. Іздебський і Абрам Маневич оселилися у Ню-Йорку. Але, незважаючи на великі відстані, ці художники продовжували заявляти про свої культурні пов’язання з Україною, адже, як зазначив Дмитро Горбачов, вони були з Україною, а Україна була з ними.

Основний напрямок українського аванґарду проходив між Києвом (Екстер і її школа), Львовом (Олекса Новаківський і його школа), Одесою (Іздебський та його „Салони“, а у 1924 році журнал „Юголеф“) та Харковом (Василь Єрмилов, Марія Синякова та їхнє оточення, а у 1927–1930 роках журнал „Нова Генерація. Журнал лівої формації мистецтв“), він залежав від політичних, культурних і індивідуальних впливів, причому основною мовою інтелектуальної й художньої комунікації була скоріше російська, ніж українська.

Хтось може висловити думку, що, мабуть, найцікавішим досягненням українського аванґарду є не його первісний внесок до кубо-футуризму та розвиток абстрактного живопису у 1910-их роках, а скоріше його мутація та зміна цих стилів наприкінці 1920-их років. Якщо у Москві і у Ленінграді енерґія експерименту швидко позадкувала під натиском Героїчного реалізму, то українські художники продовжували досліджувати радикальний синтаксис принаймні до початку 1930-их років. Кульмінацією цих останніх героїчних пошуків стали течії, які Дмитро Горбачов назвав „спектральним експресіонізмом“ та „містичним реалізмом“, ці терміни стосуються експериментальних, але фіґуративних картин Єлеви, Пальмова, Йоффе та Седляра. Ці картини ґрунтувалися на перспективі, прозорості, анатомічному викривленні та кольористичному дисонансі, що виявлялися по-різному – через натуралізм сільського життя (Пальмов) та через радість праці (Богомазов), але також і через лиховісне вторгнення мілітаризму (Йоффе, „Тир“) та пролетарської диктатури (Єлева, „Голова робітника“). Кінець 1920-их та початок 1930-их років знаменувався також сміливим вчинком Михайла Бойчука та бойчукістів, які, синтезуючи посилання на італійське Кватроченто, французький кубізм та місцевий примітивізм, виконали чудові настінні малюнки, наприклад, в армійських казармах біля Києва. За спробу ввести українські мотиви до державних замовлень Бойчука і багатьох його колег було звинувачено в українському націоналізмі, заарештовано і страчено.

Василь Єрмилов. Рельєф „А“. 1920-і роки.

Останні блискавки українського (і російського) аванґарду можна було побачити у Харкові, батьківщині багатьох „російських“ модерністів, від Н. Акімова до Л. Браїловського. Наприкінці 1920-их років, наприклад, часопис „Нова генерація“, що виходив під прапором супрематизму й конструктивізму між 1927 і 1930 роками (де дописувачами були Малевич і Матюшин), або альманах „Аванґард“ (1929). Як переконливо довела Ольга Лагутенко у своєму нарисі, Єрмилов, дизайнер „Аванґарду“, особливо активно працював у Харкові у 1920-их роках, розробляючи власну інтерпретацію і систему конструктивізму.

Про важливість розвитку аванґарду у Харкові свідчить той факт, що там ставиться ціла низка театральних вистав такими режисерами як Форегґер, Лесь Курбас, Самуїл Марголін та запрошувані ними художники. У 1926 році Курбас перевів свій театр „Березіль“ з Києва до Харкова, шукаючи авдиторії, більш сприятливої для художніх експериментів. Він радо сприймає конструктивістську сценографію Хвостенко-Хвостова, Меллера та Анатоля Петрицького. Декорації й костюми Хостенко-Хвостова для Смеральдини у постановці „Любов до трьох помаранчів“ Сергія Прокоф’єва передавала динаміку цієї багатої на події епохи. Ігор Цишкевич писав з цього приводу:

„Курбас відчував, що актор має повністю трансформуватися на сцені для того, щоб вразити авдиторію і до кінця вистави справити на неї глибокий вплив. Ця технічна трансформація могла бути абстрактною, психологічною, стилізованою, ритмічною, символічною, метафізичною, або ще якось іншого типу“*.

Перейшовши до Харківської опери після роботи з Голейзовським у Московському камерному балеті й після оформлення постановки „Вія“ Гоголя в Українському драматичному театрі ім. Івана Франка (що також перебував у Харкові), Петрицький закріпив своюю позицію як лідера українського аванґарду. Хоч він і схилявся до конструктивізму, але він легко пристосовувався до потреб конкретної вистави і охоче вдавався до орнаменту та „ілюзії“, якщо цього вимагала постановка. Отож він не мав жодних труднощів у відтворенні історичної атмосфери у таких операх, як „Князь Ігор“ (Одеса, 1926), „Тарас Бульба“ (Київ, 1927; Харків, 1928) та балету „Корсар“ (1926), але до того ж він продовжував підкреслювати формальні сторони постановки. Він писав у 1930 році:

„Ви повинні... конструювати костюм зсередини, і керуватися не просто гарним виглядом, але також вашим ставленням до нього як до форми, що доповнює образ, створюваний актором – як до одного з компонентів, в взаємопов’язаних з логічною механікою цілого“*.

Харків став також містом, де діяла Асоціяція сучасних художників України і де було видано такі важливі монографії, як розкішний альбом Хмурого „Анатоль Петрицький. Театральні строї“ (1929) та Р. Кутепова „Нові течії в малярстві“ (1931).

Але плинув час, і хоч великі художні експерименти протрималися в Україні довше, ніж у Радянській Росії, політична вендета була нещадною, вилучивши багатьох з її найоригінальніших художників і письменників з історії культури. Однак, якщо картини і поеми українських аванґардистів було вилучено з музеїв і бібліотек, деякі сліди їх залишилися. Наприклад, якимось дивом кубо-футуристський робітник Івана Кавалерідзе (1926) все що стоїть у Слов’яногорську – могутнє свідчення витривалости українського аванґарду, що пережив довгі роки гноблення, висміювання і занедбання. Відкриваючи наново ці оригінальні твори, публічні виставки, такі як “Перехрестя“, допомагають повернути блискучі фраґменти загубленої мозаїки до Пантеону міжнародного модернізму.

НОВИНИ ЛІТЕРАТУРИ І МИСТЕЦТВА

Ніна Матвієнко співала в Українському Музеї

НЮ-ЙОРК. – 6 жовтня в Українському Музеї в Ню–Йорку відбувся виступ славнозвісної виконавиці українських народних пісень, Народної аристки України Ніни Матвієнко. Присутні на концерті мали ще одну чудову нагоду переконатися в неповторному таланті співачки, в її здібності захоплювати публіку і безпосередньо спілкуватися з нею, в її витонченому аристизмові на сцені, що полонить глядача не менше, ніж її милозвучний голос, спроможний віддзеркалити найглибші людські почування.

Ольга Гнатейко, голова Управи музею, відкрила вечір, вітаючи визначну артистку, присутніх на залі гостей з Постійного представництва України при ООН, між ними і колишнього Посла Валерія Кучинського з дружиною Аллою, як і численних шанувальників української співачки. Відтак директор УМ Марія Шуст представила Ніну Матвієнко, підкреслюючи її багатогранну діяльність, не тільки як співачки, артистки сцени і кіно, а також як берегині нашої культурної спадщини, особливо народної пісні. Глядачі гаряче привітали артистку, одягнену в пишний, стилізований одяг шляхтянки доби українського бароко.

Ніна Матвієнко приймає квіти від Лариси та Миколи Андреадісів на концерті в Українському Музеї. *Фото: Анна Ревчун*

Зі свого надзвичайно багатого репертуару Ніна Матвієнко вибрала зразки духовної та народної музичної творчости України XVII-XVIII століть та твори сучасних композиторів. Вона переплітала, наприклад, Кант Феофана Прокоповича з 1702 р. з піснею про кохання („Бистренької річеньки...“) зі жартівливим бурсацьким кантом („О роскошная Венеро“) та іншими стародавніми піснями. Між сучасними творами – Симфонія Олега Киви на слова Тараса Шевченка „Той сад” того ж композитора на слова Павла Тичини, та „Квітка–душа” К. Міладзе. Всі ці твори викликали оплески особливого признання. Здебільшого пісні були виконані в супроводі записаних на стрічці симфонічної оркестри і хору. Винятком, що видимо зворушив присутніх, був давний історичний кант „Ах, Українонько”, проспіваний без акомпаніяменту. Пісні чергувалися з розповідями артистки, спостереженнями і поясненнями до творів, які вона виконувала. Як і музичні точки, так і словесне спілкування віддзеркалювали глибокі переконання мисткині, її творче і людське кредо. Це віра в Бога, в добро, в можливість покаяння, в любов у різних її проявах. Це заклик до кожного зосібна відновити свою душу і тим самим відновити душу народу. Разом з тим Ніна Матвієнко уміє не тільки зворушити до сліз, але і розвеселити свою публіку, що зчаста ставалося цього вечора. Присутні щедро оплескували кожну точку програми, дехто в зворушені дарував співачці квіти. Під кінець концерту, як вияв вдячности і пошани, маленькі Лариса і Микола Андреадіси вручили славній артистці букет рож від імені Українського Музею.

Хочеться вірити, що як для гостей-глядачів, так і для Ніни Матвієнко цей вечір залишиться дорогим спомином. Артистка співала далеко від батьківщини, але все ж таки на клаптику України, на тлі вишивок і тканин виставки народного мистецтва „Дерево життя, сонце і богиня”, що саме тоді відбувалася в УМ. Вона була оточена земляками, які зі зрозумінням і вдячністю сприймали її пісні і слова як природний вислів свого власного почуття любови до рідної культури-спадщини і рідної землі.

К.Червоняк

НОВІ ВИДАННЯ

Поезія душевного злету

Любов Дмитришин. „Горить моє серце". Художнє оформлення Еріки Часто-Слуцької, технічне оформлення – Степана Слуцького. Видавнича фундація „Українська книжка", Ню-Йорк, Видавництво „Патент", Ужгород, 2006, 128 ст.

Теплом та євшан-зіллям рідної землі огортає душу нова збірка поезій відомої письменниці, поетеси й громадської діячки Любови Дмитришин-Часто „Горить моє серце". Естетично оформлена книжка, з гарними світлинами авторки та її родини, передає у п'ятьох розділах твору глибинно чуттєвий світ мисткині, громадянки, доньки українського народу:

„Я з Карпатського краю,
Де гори високі
Дотикають до хмари
В висоті синьоокій.
Я із тих полонин,
Що смарагдами сяють.
Кришталеві потоки
В водоспади збирають..."

Апотеоза Матері й Батьківщини особливо вирізняються у двох перших розділах, – „А думка лине в рідний край" і „Лелію пісню про Україну".Рідним святам присвячені чергові два розділи – „Заколядуймо" і „Великодні дзвони":

„Покажи нам, Ісусе, в змаганні,
Освіти нам дорогу в борні,
Щоб не бути на довго рабами
У людей... Ми належим Тобі..."

Разом їх святковою настроєністю прохоплюється в авторки і збурений душевний відгук на загрозливу дійсність, що нависла над її народом:

„Струсімо ж із себе
земну одісею,
душі не віддаймо!
Згоріти в вогні
любови палкої
до рідного краю,
цю силу знайдемо
у Різдвянім дарі...".

В останнім розділі – „Присвяти" – поетеса пише про особисті взаємини з рідними, близькими та іншими людьми. Поетеса підтримує їх на дусі, а коли – вони відходять у вічність, вшановує поетичним словом їхню пам'ять:

„Вам простелилася увись
свята дорога,
Відходить з серця
біль й земна тривога.
От тільки б журавлі прокурликали
І швидше звістку
в рідний край подали...".

Поезія Любови Дмитришин насичена ліричною відповіддю на тверді реалії буднів, піднесеним духовним настроєм та національною провідною думкою:

„Гордимося Тобою, Вкраїно,
Дух козацький у Тебе гуде,
Не поставить ніхто на коліна
Наш народ, він в майбутнє гряде!".

Роман В. Кухар,
Вікторія, Канзас

Книжку „Горить моє серце" можна придбати, звертаючись на адресу газети „Національна Трибуна" (New York, 136 Second Ave.).

МАМА

Травневий цвіт – весни розмай
І світлий день – немовби рай,
Пташиний спів і запах трав,
Сорочки вишитий рукав:
усе це – Мама.
Блакить небес і синя даль,
в очах тривога і печаль
А з серця ніжности розлив,
Як доторк літніх теплих злив:
усе це – Мама.
І літній вечір, й блиск роси,
І розуміння в тім краси.
Осінній сад, доспілий плід,
В гаю калина й ярий глід:
усе це – Мама.
І крик прощальний журавля,
Що долина з висот здаля.
Нечутний дотик павутин –
І вже на скронях срібний плин:
усе це – Мама.
Вона навчала все, що світ
Чекає нас і шле привіт.
Тому й любов, що в нас живе,
Вовік не згасне і не вмре:
бо все це – Мама.

ПОЕЗІЯ

Діма

Бабине літо

Кольором жовтим Бабине літо
Осінь віщує...
Ще сонячно й тепло в саду.
Баба вдягнула сукню у квітах,
Сукню вдягнула
Собі на біду...

З неї сміються і внуки і діти:
– Чи бачили бабу таку молоду?
Каже невістка:
– Побачить сусідка, –
буде на вулиці сміх-поговір.
Хай би й носили таку,
але влітку.
Гляньте, як листя засипало двір.
Вже незабаром і сніг упаде.

Бабине літо, бабине літо...
Осінь, – а серце таке молоде.

– Що ж, коли треба,
я сукню у квітах
піду заховаю. Та й тісно в плечах.
Хай повисить собі в шафі
до літа.

Вогником згаслим
радість в очах
Ось вона знову сидить біля печі
варить та слуха,
чи діти не йдуть.
Бабине літо коротке.
Вже вечір.
Вітер
і падає листя в саду.

Тетянині квіти на Бродвеї

Тетяна Чарна з роду Харченків на виставці

НЮ-ЙОРК. – 26 жовтня в приміщенні „Globe Institute of Technology" на Бродвеї (291 Broadway) відкрилася виставка картин Тетяни Чарної, яка малює переважно квіти. Таку тему підказала їй нелегка історія її роду. У роки репресій в СССР „розкуркулена" українська родина Харченків опинилася в Сибіру, звідки дісталася до міста Бішкеку в Киргизії, де їхня дочка Ольга Харченко, мама Тетяни, влаштувалася на пошті. Тетяну мама і бабуся виховували в українському дусі – мова, звичаї, страви... І, звісно, квіти, які відрізняли житло Харченків серед інших садиб Киргизії. Тетяна виросла, змінила прізвище на чоловікове, стала економістом. У неї двоє дітей – дочка Ольга і син Максим. Разом з сином у 1998 році вона приїхала до США і почала шукати своє місце в новому житті. Про живопис не думала... Треба було вчитися, і вона пішла разом з сином у коледж. Якось на лекції з художнього оформлення професор запропонував студентам намалювати з натури скляний предмет, і коли побачив малюнок Тетяни, запитав, чи вона раніше вчилася малюванню, порадив зайнятися живописом. Відтоді Тетяна малює квіти... Її праці вже є в зібраннях багатьох прихильників мистецтва в ряді країн світу. На виставці, яка триватиме до 26 листопада (вхід вільний), теж можна придбати картини Тетяни Чарної або замовити у неї улюблений сюжет. Елетронна адреса Тетяни: tatiana_c60@hotmail.com

Л. Хм.

Квіти ТетяниЧарної

Книжки, надіслані до бібліотеки „Свободи"

Редакційна колеґія. „Верховина". Літературна мозаїка. Орган дружньої ланки прихильників ідейної літератури, ч. 38. Вікторія, Кензас, 2006 рік.

К. С. Люїс. „Хроніки Нарнії". Четверта книга „Принц Каспіян" продовжує цікаву і захопливу оповідь про чотирьох друзів — Пітера, Сузан, Люсі та Едмунда. Видавництво „Свічадо", Львів, 2004 рік.

Остап Тарнавський. „Поетичні переклади". У книзі відомого поета і критика, фахівця у галузі порівняльного літературознавства представлено його перекладацький доробок. Університетське видавництво „Пульсари", Київ, 2006 рік.

Редакційна колеґія ювілейної книги. „Ювілейна книга української гімназії у Бертехтесґадені" в 50-ту річницю першої матури. Це літопис подій, пов'язаних з нашим вихованням і наукою у тяжких умовах таборового життя. Норт-Порт, Фльорида, 1997 рік.

Редакційна колеґія. „Біла книга" ОУН на зламі XX і XXI століть". У книзі подано короткі перекази з історичного шляху українського організованого націоналізму. Видавництво „Кий", Київ, 2006 рік.

Юрій Краснощок. „Диявольська гра" (досьє важливого, але небажаного свідка), документальний детектив. У книзі автор розтаємничує злочини, скоєні більшовицькою партією проти українського народу, його провідників і державної еліти за часів громадянської війни та радянської влади. Видавець: АТЗТ „Видавничий центр „ДрИк", Київ 2002 рік.

Михайло Феш. „Скитальськими дорогами" (гроно думок). У книзі – прислів'я та приказки, зібрані автором протягом скитальських років. Арізона, 2006 рік.

Редакційна колеґія. „Літопис Бойківщини". Журнал, присвячений дослідам історії, культури і побуту бойківського племені. Ч. 2/71 (82) ЗСА-Канада-Україна, 2006 рік.

ПОДИХ ІСТОРІЇ

Танці, що побороли страх

З нагоди 15-ої річниці Незалежности України у Філядельфії виступав Український танцювальний ансамбль „Волошки". На концерті було вручено нагороду від гурту „Волошки" балетмайстрові Анатолієві Кривохижі. І пригадалися мені події з вересня 1977 року.Багато українських установ одержали поштою повідомлення, що 28 вересня 1977 року у „Філс Меморіял Авдиторіюм" виступить українська танцювальна компанія „Ятрань". Це було у Вест Честер, Пенсильванія.

Для багатьох шанувальників танцювального мистецтва це була несподіванка, бо в еміґраційних мистецьких колах не було гурту з такою назвою, а в оголошенні не було сказано, звідки ця група.І ось на сцені з'явилась надзвичайно талановита група артистів і виконала перший танець – „Хоровід", який передав чари українського літнього вечора. Далі були українські народні танці – „Козачок", „Поворотня", „Подільський рушничок", „Аркан", „Василечки", „Колядка", „Три діди полюбили бабу", „Ятранські весняні ігри" та ін. Виступи були переплетені піснями і музикою незрівнянного виконання.

Звідки ж ця чудова група? Адже на такий вияв українського мистецтва з чисто українським характером навряд чи „совєти" дозволять! Після перерви першою точкою був російський танець з гармошкою... „В бєлой рубашоночке". Було відомо, що жоден український виступ за совєтських часів не міг бути на сцені, якщо не було показано чогось російського. Стало ясно, що „Ятрань" – це українська мистецька група з СССР. На сцені знову пролунали буковинські пісні та чаруючі танці з різних кутків України. Отже, навіть у ті страшні часи контрольваного Росією занепаду української культури були люди, що її боронили. Одним із них був Анатолій Кривохижа. Щоб запобігти зустрічі артистів з українцями в Америці, після концертів за сцену пускали лише 2–3 особи американців, артистів же заганяли в автобуси. Але українці, що були на залі, рушили на сцену, де почалось гаряче братання. Більшовицькі впорядники були приголомшені такою подією і нездарно пробували припинити доступ на сцену, але це була даремна справа. Стався перший неочікуваний пролом у московських плянах.

30 вересня „Ятрань" почав свої виступи у Філядельфії. Артисти оселилися в готелі „Бенджамін Френклін". На другий день філядельфійські українці їх знайшли. Вони побачили артистів з України в жалюгідному матеріяльному стані: вони в туалетах, на електричних плитках, смажили картоплю, бо їм обмежили платню, щоб не ходили до ресторанів і не купували речей, яких в Україні не було. Але українці з Філядельфії почали масово приносити харчі, гроші і одяг, почали брати артистів додому.

Із совєтської амбасади прийшло попередження, але затримати артистів в готелі вже не могли. Дозволяли їм йти по три особи. Хтось один пильнував інших. „Ятрань" став наче предтечею розвалу жорстокого, здавалось, всесильного ладу.У Філядельфії тривали концерти майже тиждень, і багато українців ходили на кожен з них. Театр був всього п'ять бльоків від готелю, і це знову було перешкодою для обмеження зустрічей з „небажаними" людьми, бо артисти ходили з готелю до театру пішки, а з ними і місцеві українці. Самого А. Кривохижу запросила засновниця ансамблю і школи „Волошки" Зоя Ґраур-Корсунь дати кілька балетних вправ для „Волошок", що він радо зробив, але пізніше в Україні заплатив за це втратою праці і забороною професійно працювати, а „Ятрань", незрівняно високо мистецьку групу, розпустили, багатьох артистів покарали. Мене запросив тоді до себе в кімнату управитель Фелікс Крівой. Він пояснив, що ця група приїхала як допоміжна російському народному ансамблю „Бєрйозка", який після першого виступу в Ню-Йорку був скритикований до такої міри, що його совєтський уряд відкликав. „Ятрань" мав представляти за кордоном Комуністичну спілку молоді. Мій співрозмовник показав мені цілу скриню пропаґандистської літератури і пояснив мені, що його прізвище є Кривий. Однак, компанія „Юнайтед Еврам", яка запросила „Ятрань" до Америки, заборонила їм не тільки вести пропаґанду, а навіть реклямувати себе совєтською групою, тому у повідомленні не було сказано, звідки приїхав гурт „Ятрань".

Тарас Левицький, теперішній керівник ансамблю „Волошки", ще був тоді малим хлопцем – учнем школи „Волошки" і запам'ятав балетні лекції балетмайстра А. Кривохижі. Він довго шукав його, але за комуністичних часів пропав його слід. Віднайшов Тарас Левицький А. Кривохижу випадково, як професора історії в Кіровоградському українському комплексі танцювальної освіти в Україні. Тарас Левицький постарався (на що А. Кривохижа радо погодився), вислати до Кіровограду своїх танцюристів на вишкіл танців і костюмів, що підвищить і так високий рівень танцювального ансамблю „Волошки". Треба радіти, що „Волошки" творчим зусиллям Анатолія Кривохижі виносять мистецьких діячів України поза її межами у вищий мистецький світ.

Богдан Тодорів,
Філядельфія

ПОДОРОЖІ

Безсмертний дотик минулого

У 1490 році луцький староста Петро Янович обміняв свій маєток Дятковичі на Чемерин біля Олики. Про це в акті від 18 червня того ж року знаходимо: „ З дозволу короля і Митрополита владики Луцького Никифора, я обмінявся з ігуменом Пересопницьким Іларіоном всім своїм маєтком, що називається Дятковичі, купленим мною навіки і непорушно у волинського землянина Іванка Станковича Дятковича, на маєток церковний, званий Чемерин".

Археологічні знахідки та прадавнє напіврозкопане городище, на якому пізніше вибудувано храм, дають підстави стверджувати, що ця місцевість була заселена в сиву давнину. Навколишні праліси, що закривали давнє поселення від ворожого ока, і родюча земля, приваблювали сюди наших далеких пращурів, які на давньому городищі впродовж віків творили добро і засівали красу в цьому реґіоні історичної Волині.

У XVI ст. вибудував невідомий будівничий перший храм, а біля нього виросло і перше кладовище, про що промовляють збережені два кам'яні хрести з того періоду. Цілком можливо, що засновниками церкви в Дятковичах були ченці Пересопницького монастиря, якому більше як півстоліття село належало і вважалось разом з підданими монастирським.

Ім'я будівничого храму в селі на місці колишнього городища не збереглося, але в акті від 12 листопада 1705 року є згадка про місцевого священика: „Як половина маєтку Витковського і Овруцького скарбника Юрія Линевського зазначено в його скарзі на Київського підстолія Данила Боженця Єловицького про насильства його в маєтку Дяткевичі і про захоплення в кріпацтво дітей місцевого священика".

На місці попереднього храму 1767 року коштом власника села шляхтича Стефана Єловицького і парафіян невідомий архітектор збудував з місцевого дерева храм св. Параскеви П'ятниці. Тривалий час ця святиня залишалась не тільки головним релігійним осередком села, а й осередком національного відродження. В 20-30-их роках XX ст. Богослужіння відбувались тут рідною мовою, а вірні відзначались високою національною свідомістю і були серед тих героїв, що творили місцеві клітини „Просвіти", ОУН, йшли до УПА. Такою вона залишається і в наш час.

З селом Дядковичі пов'язує мене знайомство з настоятелем місцевого храму о. Олександром Куликом, випускником Київської духовної академії. Ще навчаючись в семінарії, яку, до речі, ми одночасно скінчили, лише на різних формах навчання – я на заочному, о. Олександер – стаціонарному, був він не лише відмінником навчання, а й активним членом Наукового товариства імені Митрополита Полікарпа.

З-під його пера постав ряд наукових розвідок – „Дермань очима Уласа Самчука у його творі „На білому коні", „Рідні храми – національний церкві", „Історичні та канонічні підстави існування православних автокефальних Церков" та інші.

На його запрошення я відвідав село Дядьковичі (так пишуть його назву з кінця XIX ст.). В центрі села – великий кам'яний хрест на символічній могилі героїв односельчан, які загинули за волю України в лавах ОУН–УПА. Біля хреста – державний прапор. Поруч в колишньому приміщенні волосного правління вчорашні комуністи-атеїсти облаштували парафіяльний храм УПЦ Московського патріярхату, після того як їх 1997 року було вигнано з церкви св. Параскеви П'ятниці.

Від хреста-пам'ятника прямую до церкви св. Параскеви П'ятниці. З відчинених дверей лине спів Літургії, яку служить о. Олександер Кулик. Співає хор з 25 осіб під орудою Всеволода Синкевича. Марію Дячук, яка з дитячих років співає в церковному хорі, після Літургії о. Олександер привітав з 80-річчям. В храмі багато дітей, молоді. Всі вони гаряче моляться.

Пізніше піднімаємось на дзвіницю, де я оглядаю дзвони. Від давніх церковних дзвонів XVIII ст. не лишилось жодного. Замість них – сучасні, в яких не відчувається високого мистецтва новітніх людвисарів.

Біля церкви збереглося два давні надмогильні кам'яні хрести, ще одного знайшли під час копання канав для фундаменту під майбутню капличку. Цей кам'яний хрест має ще більш раннє походження. Це – безсмертний дотик минулого до наших душ, яке голосом віків промовляє до нас.

Володимир Рожко

Давній кам'яний хрест в с. Дядковичі

НА ДОЗВІЛЛІ

На банкноті – Григорій Сковорода

У вересні Національнй банк України випустив в обіг нову банкноту номіналом 500 гривень. На ній вміщено портрет Григорія Сковороди (1722 - 1794) – видатного українського філософа. Зображення нової банкноти надіслав до „Свободи" Олександер Полікарпов з Черкас.

„Лис Микита" про УНСоюз і „Свободу"

Продовження з ч. 43

1974 рік

– 28-ма Конвенція Українського Народного Союзу висловила признання Екзекутиві за її постанову – викупити зі совєтської неволі В. Мороза і Л. Плюща, не дивлячись на те, що вони не були членами Батька-Союзу.

Звертаємо увагу читачів „Свободи", що в числі з 18 квітня ц. р. немає „колюмни" Тарзана. Він знаходиться на списку делеґатів на 28-му Конвенцію Українського Народного Союзу, під літерою „Т".

Під час церемонії посвяти хмаросяга УНСоюзу в Джерзі Сиіі канадійський і український гимни відспівано українською мовою, з чого ані слова не зрозуміли ні чужинці, ані українці.

Нас інформують, що управитель Союзівки п. Володимир Квас відбув цього літа перші свої вакації зі **своєю** дружиною, яка приїхала з рідного краю.

З розмов над басейном

– Міс Союзівка на 1975-ий рік мусить бути дуже порядна дівчина!

– Чому тільки в 1975-му році мусить бути порядна?

– Бо в Римі проголошено, що це буде Святий рік.

Дорогий наш Лисику! В „Свободі" ч. 200 видрукували допис про побут Лисогора в Лос Анжелесі. Кадило на одну шпальту закінчується дослівно так: *„Відвідини Йосипа Лисогора з дружиною в нашому Лос Анжелесі внесли у наші будні ясний промінь віри надії у краще завтра".* (Оля Муць).

Що лисина Лисогора блищить, то кожен видить і знає, але що від неї йдуть якісь екстра промені, від яких можна до решти збараніти і подібне писати, то це відкрили аж у Каліфорнії.

На Різдво Христове нового стилю піде з Колядою Екзекутива Українського Народного Союзу, під проводом Йосифа Лисогора, заколядувати на сплату старих боргів за новий хмаросяг.

Різдво на Союзівці

– Українці – це такий нарід, що має 12 святвечірніх страв і 24 партії...

1975 рік

– Чи це правда, що Головний касир УНСоюзу Уляна Дячук репрезентувала на Конвенції Союзу Українок Америки Конгресовий комітет і Український Народний Союз?

– Так, це правда, що вона репрезентувала ці дві установи, але на бенкеті з'їла тільки один обід.

Які історичні слова сказав Йосиф Лисогір у 1974 році?

– „Що добре для хмаросяга УНСоюзу – добре для України".

З епіграм

Деякі обчислювальники бальотів на останній Конвенції УНС дуже вдячні Президії за винахід нового слова „помилковці" замість „фальшівники".

На політичному перелазі

– Чи ви читали в „Свободі" вступну статтю п. з. „Протоколи УНС говорять"?

– Краще, щоб не говорили...

(Продовження буде)

КОРИСНІ ПОРАДИ

Про гальма вашого авта

У серпні цього року виповнилося 10 літ від першого автомобільного випадку з людською жертвою. 17 серпня 1896 року Артур Едсдел проводив в лондонському парку показові переїзди автом і катав усіх бажаючих. Він їхав алеєю з нечуваною на той час швидкістю 4 милі на годину і наскочив на 44-річну Бріджит Дрискол, яка загинула на місці пригоди. Слідство встановило, що водій вдвічі перевищив дозволену швидкість і навіть навмисне підтягнув для цього пас від двигуна до коліс. Відтоді число жертв в автомобільних аваріях значно зросло. Всесвітня організація охорони здоров'я полічила за рапортами поліції, що кожного року (за даними 2005 року) на шляхах гине 1.1 млн. осіб, ще 50 млн. дістають поранення (у 2005 році смертність від автокатастроф становила 2.3 відсотка загальної смертности у світі). При цьому перевищення швидкости залишається однією з провідних причин усіх нещасть. Запобігти нещастям покликані гальма автомобіля. Історія гальма походить ще з часу кінних карет і возів, звідки воно перейшло на перші авта у мало зміненому вигляді механічних пристроїв. Тоді ще вимагали, аби перед автом йшов чоловік з червоним прапорцем, а при наближенні коней авто накривали рядниною. Від двигуна до коліс йшов пас, і саме до нього прилаштували гальмівну колодку. Перше авто Карла Бенца у 1886 році мало таке гальмо. Але у 1911 році на авті Бенца учасник перегонів Боб Бурман досяг швидкости 200 кілометрів на годину і механічне гальмо вже не могло зупинити його машину. Пропонували застосувати якір і гальмівний парашут, але усе ж запозичили гальмо у залізничників, де гальмівні колодки притискувалися до ободу колеса. Для цього у колесо вмонтували сталевий барабан. Проте виникла проблема перегрівання гальмівних колодок, які не мали жодного охолодження.

На той час вже було запатентоване (ще у 1901 році) дискове гальмо Вільяма Ланчестера, про яке пригадали лише через півстоліття. Перед тим, у 1922 році, почали встановлювати гальма не лише на задні, а й на перідні колеса. Скористалися й запатентованим у 1868 році (ще до появи авт) пневматичним гальмом Джорджа Вестингавза, на зміну якому прийшли гідравлічні гальма з застосуванням не повітря, а рідини.

Нова проблема полягала у тому, що авто зі загальмованими колесами теж було небезпечним: воно сунулося – некероване. Треба було вигадати систему, яка звільняла б колеса навіть при натиснутому важелі гальм. І таку новацію запровадив у 1936 році концерн „Бош". Німецькі інженери впровадили можливість обертання загальмованого колеса, що було вкрай корисно на слизькій поверхні дороги. Система такого антиблькування була механічною, а тому й ненадійною. Аж доки не з'явилася електроніка, а з нею – програма електронної стабілізації руху. Вона аналізує ряд даних руху і віддає відповідні команди на колеса. Коли ви натискуєте на важіль гальма, ваше авто усе ж біжить, залежно від сили тиску.

Настання зими диктує водіям певні умови керування автом і користування гальмами. Передовсім варто пам'ятати про свою позицію в авті. Крісло не може бути надто близько від керівниці, бо тоді в разі випадку стає небезпечним удар повітряної подушки. Не можна налягати на керівницю, нависати над нею. Напружені м'язи на випростуваних руках надто повільні. Конвульсивно триматися за керівницю теж не можна. Руки, які вільно лежать на керівниці, дозволяють на швидке реагування, не викликають перевтоми м'язів. Також треба мати добрий зір.

Значну загрозу створюють тварини на дорозі, зокрема сарни. Коли побачите сарну, не треба пробувати обійти її – найчастіше це призводить до ковзання авта і падіння до рову чи удару в бетонну стіну траси. Рятування сарни не повинно бути ціллю, треба рятувати себе. Побачивши сарну, треба кілька разів змінити світла, намагаючись відігнати її. Коли це не вдасться, треба вдарити сарну передком авта, бо воно розраховане саме на такий лобовий удар.

Л. Хм.

• ПРАЦЯ •

Потрібна українка для догляду за двома хлопчиками (один у шкільному віці), 6 днів на тиждень.
Тел.: (609) 333-8753

• ПРАЦЯ •

Шукаю працю по догляду за старшою особою. Лікар, маю американську пратику, володію масажем і іншими методами лікування.
Тел.: (973) 444-3864

„СВОБОДА" запрошує до праці продавців реклями

Ви можете прислужитися громаді й українській пресі, збираючи реклямні оголошення та передплатників для „Свободи", а також продавати газету у Вашій місцевості, отри-муючи при тому винагороду. За детальними інфор-маціями просимо звертатися до Марійки Осціслав-ської на тел.: (973) 292-9800, дод. 3040

ПОДЯКА

З волі Всевишнього, дня 20 березня 2006 р. в Сан Антоніо, Техас, після короткої недуги, проживши 96 років, відійшов у вічність наш найдорожчий БАТЬКО, ДЗІДЗЬО і ПРАДІД

СВ. П.

ВАСИЛЬ НАДРАҐА

Оцим родина складає сердечну подяку всім рідним і приятелям за зложені нам співчуття, особисто, писемно і телефонічно, за Богослужби в Сілвер Спрінґ, Чикаґо, Норт-Порті і Сан Антоніо, за Григорієнки в Івано-Франківську, Гошеві, Саджаві, Надвірній і Києві, за молитви, Панахиди і акафисти, за прислані квіти і за піддержку нас у час нашого великого горя.

Св. п. Василь Надраґа був книговодом і бібліотекарем, довголітнім співпрацівником Бібліотеки Конґресу, активним членом української громади у Філядельфії та Вашінґтоні. Належав до Товариства українських бібліотекарів, Українського товариства істориків, Об'єднання українців Вашінґтону, Корпорації св. Тройці та Українського Народного Союзу. В минулому був членом хорів „Думка“ у Станиславові, „Ватра“ в Австрії та „Кобзар“ у Філядельфії. Щедро жертвував на українські цілі, особливо на українські видання.

Впродовж своєї кар'єри в бібліотеці Конґресу старався зібрати і закаталогувати всі українські видання з цілого світу, щоб українські автори і їх творчість збереглися в бібліотеці для будучих поколінь.

Помер окружений родиною, далеко від української громади, а тлінні останки були перевезені зі Сан Антоніо до Вашінґтону.

Щиро дякуємо отцеві деканові Тарасові Лончині, нашому колишньому парохові, за відправу похоронних обрядів в церкві св. Тройці у Сілвер Спрінґ, Мд. та на цвинтарі Сідар Гіл у Вашінґтоні, Д. К., як також за його сердечні слова про життя і працю Покійного.

Дякуємо панам П. Крулеві, М. Гнатишинові та всім співакам, що прегарно відспівали Богослужбу і Панахиду та зворушливо закінчили угроблення піснею „Видиш, брате мій“.

Особливо сердечну подяку складаємо отцеві Павлові Гайді, парохові церкви св. Йосафата в Чикаґо, що не жалів труду і посвяти і прилетів, щоб сослужити з отцем Тарасом на похороні. Його приїзд піддержав нас на дусі, а його глибокі думки про значення „Вічная пам'ять“, виголошені під час тризни, надовго залишаться в пам'яті всіх присутніх.

Рівно ж дякуємо всім, хто своїми спогадами під час тризни віддав честь Покійному.

Всім рідним і приятелям, що прибули на похорон – сердечне спасибі. Ми вдячні колишнім співпрацівникам Покійного за участь у похороні та відпровадження Його в останню дорогу.

Нашим вашінґтонським друзям, що так щиро огорнули нас своєю увагою, теплими словами та запрошеннями до своїх гостинних домів – наша глибока подяка. Ми просимо Господа щедро винагородити Вас.

Замість квітів на могилу св. п. Василя Надраґи зложили пожертви:

НА БУДІВЕЛЬНИЙ ФОНД ЦЕРКВИ СВ. ТРОЙЦІ у СІЛВЕР СПРІНҐ:
Н. і Л. Бабяк, М. і Н. Базарко, Т. Бень, Л. і А. Бігун, Л. і О. Білоус, Т. Витвицька, Л. і Р. Гайда, Р. і І. Гайда, Б. Ґелета, Н. і М. Захарченко, В. і О. Звадюк, І. і О. Зинюк, Н. і В. Іваськів, О. і М. Коропецькі, С. і П. Круль, К. Кузьмич, Х. Кузьмович, О. і В. Лев , М. і Р. Леґецкіс, Р. Микита, Н. і О. Німилович, Дж. і М. Паньків, К. і Б. Пащин, Л. і Н. Пилипець, А. і Ю. Раковські, У. і Р. Рондяк, М. і Р. Слоневські, У. і І. Сось, І. і М. Ставничі, М. і Р. Хомяк, Х. Шипилява, Л. і Є. Яросевич.

Разом: 4,600 дол.

НА ФУНДАЦІЮ СЕЙБР, ЯКА ПОСТАЧАЄ ТИСЯЧІ КНИЖОК В УКРАЇНУ:
Л. і Р. Гайда, І. і Н. Олесницькі, Р. Сось і Дж. Майлз, У. і І. Сось, Л. і Я. Сось.

Разом: 5,500 дол.

НА РІК ЩОДЕННИХ БОГОСЛУЖБ В МОНАСТИРІ СТРАДАЛЬНОЇ БОГОМАТЕРІ:
Н. І Б. Лехман.

Всім жертводавцям наша безмежна подяка.
Нехай Господь Бог благословить Вас, а нашого незабутнього Батька, Дзідзя та Прадіда поселить між праведними, де нема ні болю, ні страждань, а життя вічне!

За родину
УЛЯНА НАДРАҐА СОСЬ

Ділимося сумною вісткою, що в суботу, 28 жовтня 2006 р. відійшов у Божу вічність наш найдорожчий ТАТО і ДІДУСЬ

СВ. П.

АЛЕКСАНДЕР БІСИК

нар. 28 вересня 1916 р.

У глибокому смутку залишилися:
син – МИРОН БІСИК з дружиною СЛАВОЮ
внучка – ТЕТЯНА з чоловіком ТОМАС ДЕНФОРД

Вічна Йому пам'ять!

У глибокому смутку повідомляємо родину, друзів і громаду, що 29 жовтня 2006 р. упокоївся у Бозі наш дорогий ВУЙКО і РОДИЧ

СВ. П.

інж. ЮРІЙ ГОНЧАРЕНКО

ур. 14 березня 1931 р. в Західній Україні.

ПАРАСТАС у п'ятницю, 3 листопада 2006 р. о год. 7-ій вечора у похоронному заведенні Fletcher-Nasewych Funeral Home, 9529 Bustleton Ave., Philadelphia, PA. Tel.: (215) 329-1844.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ в суботу, 4 листопада 2006 р. о год. 10-ій ранку в похоронному заведенні, а опісля о год. 11-ій ранку в церкві Царя Хреста при 1629 West Cayuga St., Philadelphia, PA. По відправі поховання тлінних останків відбудеться на цвинтарі св. Марії у Факс Чейсі, Па.

У глибокому смутку залишені:
племінниця – ЗОРІЯННА ГАРАБАЧ з донями АРЕТОЮ і ЗІНОЮ
племінник – НЕСТОР СМАЛЬ-СТОЦЬКИЙ
родина в Америці, Канаді і Україні.

Вічна Йому пам'ять!

Бажаючих вшанувати пам'ять Покійного замість квітів на його могилу родина просить складати пожертви на Український Католицький Університет у Львові через Ukrainian Catholic Educational Foundation, 2247 West Chicago Ave., Chicago, IL 60622.

В ДВАНАДЦЯТУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
(11 листопада 1994 р.)
нашого найдорожчого і незабутнього
МУЖА, ТАТА, ДІДА, БРАТА, ШВАҐРА і ВУЙКА

бл . п.

о. диякона

БОГДАНА ЙОСАФАТА ТАРНАВСЬКОГО

будуть відправлені

ЗАУПОКІЙНІ СЛУЖБИ БОЖІ

у слідуючих церквах:

- Різдва Пресвятої Богородиці в Ню-Бронзвику, Н.Дж.;
- Катедрі св. Володимира в Стемфорді, Кон.;
- Христа Царя в Бостоні, Ма.;
- св. Йосафата в Парана, Бразилія.

Просимо про молитви за вічний спокій Його праведної душі.

Дружина АННА

діти ЮРІЙ і ГАЛИНА з родинами

**З болем і сумом повідомляємо, що в четвер 19 жовтня 2006 р. у Торонто, Канада, відійшов у вічність на 78-у році життя наш найдорожчий
муж, батько і брат**

св. п.

БОГДАН ПЕНДЗЕЙ

Народився 26.01 1929 р. в селі Ліщинці біля Бучача, Західня Україна, в патріотичній родині Онуфрія та Анни з Підлісних.

В 1944р виїхав з батьками та сестрою Олею на еміґрацію. Від 1949р проживав постійно в Торонто, де в 1952 р. одружився з Любою Янківською. По закінченні вищих студій у 1956 р. працював на керівних посадах як електричний інженер у фірмах ‘General Electric’ та ‘Honeywell’.

Визначний Пластун, член і співзасновник сеніорського куреня “Карпатські Вовки”, довголітній виховник пластової молоді, колишній Голова Крайової Пластової Старшини в Канаді.

Член Ліґи Українців Канади (попередньо Ліґа Визволення України). Громадський діяч.

Відданий син св. п. Анни, люблячий муж і батько, вуйко і брат. Патріот, християнин, наскрізь чесна і добра людина.

Похоронні відправи відбулися в Торонто в неділю і понеділок, 22-го і 23-го жовтня, у похоронному заведенні ‘Cardinal Funeral Homes’ при вул. ‘Annette’. Похорон відбувся у Свято-Миколаївській Українській Католицькій Церкві при вул. ‘Queen St. W.’. Тіло Покійного поховано на цвинтарі ‘Park Lawn Cemetery’ при вул. ‘Bloor St. W.’ у Торонто.

**Наша щира подяка Всечеснішим Отцям: о. д-рові Романові Лобаєві та о. Олегові Качурові за похоронні відправи і похорон, як також Всечеснішому Отцеві Митратові Богданові Остаповичеві та Отцеві Степанові Деак (Deak) за співслужіння в Панахиді 22-го жовтня. Сердечно дякуємо друзям, приятелям і знайомим за молитви, вислови співчуття та участь у похоронних відправах та похороні нашого найдорожчого мужа, батька, брата і вуйка
Св.п. Богдана.**

У смутку:
Дружина – Люба Пендзей
Сини – Юрій та Роман
Сестра – Оля Тарапацька
Племінник – Андрій Тарапацький з дружиною Любою та дітьми Уляною, Адріяном і Олесем
Племінниця і Похресниця – Таня Шафовал із Тарапацьких з мужем Миколою та синочком Петрусиком
Кузини – Павло Підлісний із синами Орестом та Ігорем,
Галя Оберишин з родиною,
Катруся Воловодюк з родиною,
Марійка Бакалець з родиною
та родина в Канаді, Америці та Україні.

Вічная пам’ять !

**З великим болем і жалем ділимось сумною вісткою, що в суботу, 28 жовтня 2006 р. з волі Всевишнього, на 81-му році трудолюбивого життя відійшов у Божу вічність наш найдорожчий
МУЖ, БАТЬКО і ДІДУСЬ**

бл. п.

Митрофорний Протоієрей

о. МИКОЛА НЕВМЕРЖИЦЬКИЙ

нар. 19 вересня 1925 р. в Лухенку, Житомирщина, Україна.

Впродовж свого життя, переживши штучний голод, трудився і жив для користи українського суспільства. Став членом Капелі бандуристів імені Т. Г. Шевченка розповсюджуючи українську пісню в час, коли українців не враховували як націю. Відтак Покійний присвятив своє життя службі Української Православної Церкви, ставши дияконом в 1949 році й священиком в 1957 році. Трудився на церковній ниві все своє життя, служив як парох в багатьох парафіях Північної Америки, закінчуючи свою службу в парафії св . Покрови в Геркімер, Ню-Йорк.

Розклад подій і відправ був слідуючий:
Геркімер, Ню-Йорк – Церква св. Покрови
Понеділок, 30 жовтня 2006 р.
Тіло Покійного виставлено в церкві від год . 2 до 4 і від 7 до 9.
Вівторок, 31 жовтня 2006 р.
Тіло Покійного в церкві від год 2 до 4 і від 7 до 9.
ПАРАСТАС відбувся о год. 7:30 веч. в церкві св. Покрови в Геркімер, Н .Й.
Середа, 1 листопада 2006 р. год. 3 по пол.
Тіло Покійного виставлено в церкві-Пам'ятнику св. Андрія Первозваного в С. Бавнд Бруку, Н.Дж.
ПАРАСТАС о год. 7-ій веч. В/Преосвящений Архиєпископ Антоній очолив відправу з численною участю духовенства.
Четвер, 2 листопада 2006 р. год. 10 ранку.
Свята Літургія на чолі з Преосвященним Архиєпископом Антонієм та численним духовенством при участі членів Капелі бандуристів імені Т. Г. Шевченка, які чудово співали прощаючи свого побратима.

Після Святої Літургії відбувся похорон на православному цвинтарі св. Андрія в С. Бавнд Бруку, Н.Дж.

Залишені у глибокому смутку:
дружина – Добродійка МАРІЯ
доньки – ВІРА
– АННА
сини – МИХАЇЛ з дружиною ГАЛИНОЮ
– МИКОЛА з дружиною ОКСАНОЮ
– ВОЛОДИМИР ст.
внуки – САМЕНТА
– ВОЛОДИМИР мол.
племінники в Україні та ближча і дальша родина.

Просимо про молитви за душу Покійного.
Вічна Йому пам'ять!

Замість квітів на могилу просимо складати пожертви на будову музею в православному осередку С. Бавнд Бруку, Н. Дж.
Ukrainian Orthodox Church Office of Development,
Dr. Stephen Sivulich – Director,
206 Christopher Circle, Pittsburgh, PA 15205.

**Ділимося сумною вісткою з родиною і приятелями, що 24 жовтня 2006 р. по довгій недузі відійшов у вічність на 75-му році життя наш найдорожчий
МУЖ і БАТЬКО**

СВ . П.

СТЕФАН ЛЬОРХ

нар. у Синовідську Вижнім на Бойківщині.

Довголітній член парафіяльного комітету при церкві св. Івана Хрестителя в Гантері. Один з будівничих церкви, ґражди та хижі в комплексі гуцульських будівель Гантерського Культурного центру.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулися у церкві св. Івана Хрестителя, а відтак на цвинтарі св. Духа в Гемптонбурґу, Н.Й.

В глибокому смутку залишені:
дружина – ТОНЯ
син – СТЕФАН
ближча і дальша родина в Україні.

Вічна Йому пам'ять!